Cena egz. 20 groszy. Nakład 34000 egzemplarzy. Dziś 12 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika" dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI".
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agencjach 2.75 zł. miesięcznie,
8.25 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.11 zł. miesięcznie, 9.33 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 5.00 zł., do Gdańska 4.00 guld.,
do Niemiec 4.00 mk., do Francji i Ameryki 7.50 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie,
strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma,
a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 229. | BYDGOSZCZ, czwartek dnia 6 października 1927 r. | Rok XXI.

Niemcy przeciw reformie rolnej w Polsce.

Nowa skarga do Ligi Narodów.

Były landrat pruski, a obecnie poseł Niemców w Sejmie polskim, Naumann ogłasza w Deutsche Rundschau, że z jego inicjatywy zwołano swego czasu zjazd obszarników niemieckich z Pomorza i Poznańskiego, którzy z swych folwarków pewne obszary muszą oddać na reformę rolną i że postanowiono wysłać **skargę do Ligi Narodów na odniemczanie Pomorza i Poznańskiego.**

Donosiliśmy, że na 8 zgromadzeniu Ligi Narodów komitet 3 pod przewodnictwem Chamberlaina wydał zasadniczą opinję w sprawie optantów węgierskich w Siedmiogrodzie, że parcelowanie latifundjów jest sprawą wewnętrzną państw, które nic a nic nie obchodzą Ligi. Wskazaliśmy, że opinja ta ma decydujące znaczenie także dla Polski, która w obszarnikach niemieckich w zachodnich województwach ma antypaństwowy żywioł, skłonny do wszelkich poczynań złośliwych i antypaństwowych.

Dla zobrazowania bezczelności posła Naumanna i towarzyszy wystarczy zaznaczyć, że polskich obszarników parcelowano w Estonji, na Litwie, w Rumunji, a w Rosji zwyczajnie skonfiskowano im majątki, a w Polsce nikt narodom wyzwolonym nie odmówił prawa do ziemi. Nawet Niemcy bałtyccy nie niepokoili Ligi Narodów z powodu parcelacji ich latifundjów. Jedynie co do Polski robi się wyjątek, w czem nie trudno dopatrzeć się wyjątkowej złej woli i wytkniętej polityki z nakazu Berlina, aby Polskę w opinji zachodu oczernić.

Aczkolwiek więc prawo jest po stronie polskiej, nie możemy lekceważyć przeciwnika, przeciwnie należy go zaatakować. Przypominamy, że ufundowanie większości latifundjów niemieckich w Poznańskiem i na Pomorzu związane jest z różnemi skandalami. Niejedne i niejedni otrzymali tu majątki od Hohenzollernów za rajfurzenie, usługi „miłosne", za dostarczanie pożyczek lichwiarskich. Jeśli mają odwagę oczerniać Polskę, niech świat się dowie, niech się demokracja niemiecka dowie, jakiego to rodzaju „perły" niemczyzny Hohenzollernowie osiedlili w Polsce.

A. P. B.

Drobne wieści.

Warszawa, 5. 10. (Tel. wł.) W prezydjum rady ministrów przygotowują podobno projekt dekretu Prezydenta o państwowej radzie gospodarczej, jako instytucji opinjodawczej przy rządzie.

Warszawa, 5. 10. (Tel. wł.) Inżynier Czapski, dotychczasowy dyrektor departamentu ruchu, ma zostać mianowany wiceministrem po przeniesieniu w stan nieczynny wiceministra Eberhardta.

Warszawa, 5. 10. (Tel. wł.) Donoszą z Lwowa, że skutkiem pożaru w Komarnie spłonęły magazyny pakuł wartości 40 000 dolarów.

Chcą Wilna — a mogą dostać baty.

Wilno, 4. 10. PAT. „Kurjer Wileński" w komentarzu do znanego pisma internowanych w Worniach przez rząd litewski nauczycieli polskich pisze:

Rząd marszałka Piłsudskiego nie może być głuchy na wołania gnębionych za nauczanie w języku ojczystym rodaków, nie może przejść nad tem do porządku dziennego. Oczekujemy energicznej akcji celem wyzwolenia tych, którzy nie zgodzili się na fałszowanie przed dziećmi polskiemi ich historji, którzy, narażając się na jeszcze większe prześladowania, proszą, abyśmy reszta narodu polskiego nie pozwolili, żeby tuż za miedzą katowano za polskość Polaków i wynaradawiano polskie dzieci.

Wilno, 5. 10. (AW). Nocy ubiegłej dokonano na terenie miasta i województwa wileńskiego **licznych aresztowań wśród Litwinów.** W ciągu dnia dzisiejszego nastąpi prawdopodobnie zamknięcie szkół litewskich, jako odpowiedź na rugi nauczycieli polskich w Kowieńszczyźnie. W ostatnim czasie skonstatowano szerzącą się antypolską agitacje w istniejących szkołach litewskich w Wileńszczyźnie.

Endecy wypierają się ulotek „Prawda o gen. Zagórskim"

Całą winę wziął na siebie ukrainiec Borysiewicz.

Warszawa, 5. 10. (Tel. wł.) Aplikant sądowy Borysiewicz, zjawił się u urzędnika policyjnego i oświadczył, że jest sprawcą odbijania ulotek o generale Zagórskim. Borysiewicza aresztowano po dłuższem przesłuchaniu, natomiast innych członków O. W. P., których miano odstawić do więzienia karnego, pozostawiono w gmachu policyjnym. Wojewoda Borkowski nie przyjął delegacji posłów, którzy zamierzali interwenjować z powodu rewizji w lwowskim oddziele O. W. P.

Przedstawiciele Z. L. N. Opieński i Świrski, wnieśli skargę przeciwko policji o bezprawne przeprowadzenie rewizji w lokalu O. W. P., gdyż władze te nie doręczyły w ciągu doby wymaganego pisemnego polecenia odbytej rewizji.

Reprezentanci dzielnicowego komitetu O. W. P. obożny dr. Glażewski i sekretarz Blajke ogłosili w imieniu organizacji komunikat, w którym z całym naciskiem podkreślają, że O. W. P. nie ma nic wspólnego ze sprawą powielania ulotek o generale Zagórskim.

Z kół urzędowych oświadczają, że tekst ulotek o Zagórskim znalezionych we Lwowie, jest identyczny z tekstem tak zwanym katowickim.

Warszawa, 5. 10. (AW.) Dzisiejsza „Gazeta Warszawska Poranna" podaje pogłoskę, jakoby nastąpić miała fuzja dwóch grup sanacyjnych, Partji Pracy i Związku Naprawy Rzeczypospolitej, pomiędzy którymi odczuwać się dawały pewne tarcia. Jak się dowiadujemy w sprawie fuzji tych grup istnieją dotychczas zaledwie luźne projekty.

Echa pobicia ministra Zdziechowskiego.

„Rzeczpospolita" skazana na 100 zł. grzywny.

Warszawa, 5. 10. (Tel. wł.) Wczoraj odbyła się przy drzwiach zamkniętych rozprawa przeciwko odpowiedzialnemu redaktorowi „Rzeczpospolitej" Jasińskiemu za puszczenie dodatku nadzwyczajnego, w którym utrzymywał, że sprawcy napadu na b. ministra Zdziechowskiego zjawili się po fakcie w Komendzie Miasta z meldunkiem. Adwokat oskarżonego Niedzielski wywodził, że wiadomość podobna mogła działać tylko kojąco. Każdy obywatel mógł cieszyć się, że w napastnikach nie zamarło jeszcze poczucie honoru żołnierskiego. Wtargnięcie do mieszkania Zdziechowskiego, trzymanie gen. Malczewskiego w składzie desek, zniknięcie generała Zagórskiego i tak wywołały niepokój, pozbawiający społeczeństwo poczucia bezpieczeństwa. Podsądnego skazano na 100 złotych grzywny.

Pożyczka gotowa!

Brak aprobaty prezydenta Mościckiego.

Warszawa, 5. 10. (Tel. wł.). Utrzymuje się wiadomość, że ostateczne zakończenie rokowań o pożyczkę nastąpi po powrocie do stolicy Prezydenta Rzeczypospolitej.

Wczoraj odbyła się konferencja kierowniczych osobistości w rządzie. Stwierdzono na niej, że niepodobno ustąpić w sprawie warunków już zakreślonych. W związku z rokowaniami przyjął wicepremjer Bartel posła Wierzbickiego, aby poinformować się o nastrojach kół przemysłowych.

„Robotnik" dowiaduje się, że rokowania zasadniczo są zakończone. Podpisanie umowy nastąpi po powrocie Prezydenta Rzeczypospolitej. Rozmowy wczorajsze z przedstawicielami finansistów amerykańskich, dotyczyły wyłącznie wysokości prowizji i drobnych szczegółów.

Warszawa dostanie 30 miljonów dolarów.

Warszawa, 5. 10. (Tel. wł.) Magistrat m. Warszawy podpisze prawdopodobnie w bardzo bliskim czasie umowę z jedną z amerykańskich firm o długoterminową pożyczkę 30 miljonów dolarów. Nastąpi ona bez gwarancji rządu.

Niesamowity pogrzeb.

Babcia Endecja na gwałt grzebie Zagórskieg o.

Arcybiskup Ropp przepowiada upadek sowietów.

Warszawa, 5. 10. (Tel. wł.). „Słowo", dziennik rosyjski, wychodzący w Rydze, zamieszcza wywiad z ks. arcybiskupem Roppem. Dostojnik kościoła przewiduje niedaleki upadek władzy sowieckiej, dzięki prądom, nurtującym w armji bolszewickiej. Położenie kościoła jest obecnie w Rosji bardzo ciężkie. Przeszło 30 (?) księży znajduje się w więzieniach i na zesłaniu. Stosunki między kościołem katolickim a prawosławnym układają się normalnie. Po zmianie rządu pod wpływem wspólnych przeżyć i prześladowań, obecnie doznawanych, powinno nastąpić zjednoczenie obu kościołów.

Kino na usługach polityki.

W Łodzi na wiecu wyświetlano film antylewicowy.

Warszawa, 5. 10. (Tel. wł.) Na zjeździe Zjednoczonych Stronnictw Chrześcijańskich w Łodzi wygłosił dłuższy referat poseł Chaciński. Bojówka P. P. S. starała się wtargnąć do lokalu, ale organizatorzy zebrania zapobiegli temu. Po wiecu wyświetlano film, ilustrujący czteroletnią gospodarkę miejską pod rządami stronnictw lewicowych.

Warszawa, 5. 10. (AW.) Minister spraw zagranicznych, którego zdrowie uległo pewnemu polepszeniu, jeszcze w ciągu bież. tygodnia uda się na kurację do Nicei. Rekonwalescencja chorego ministra potrwa około 5 tygodni. W drodze powrotnej do Warszawy w pierwszej połowie listopada min. Zaleski zatrzyma się w Paryżu, gdzie odbędzie szereg konferencyj z wpływowymi politykami Francji.

Warszawa, 5. 10. (AW.) Prezes PSL Piasta Witos zwołał na 12 bm. posiedzenie klubu parlamentarnego, dla ustalenia taktyki stronnictwa wobec rządu. Spodziewana jest secesja trzech posłów sejmowych z posłem Szmiglem na czele, jako zwolenników porozumienia z rządem. Nastroje opozycyjne w Piaście posiadają obecnie zdecydowaną przewagę.

Z Rosji Sowieckiej.

Wydalenie z partji komunistycznej kilkunastu bolszewików.

Donoszą tu z Leningradu, iż z miejscowej organizacji komunistycznej wykluczono ponownie kilkunastu działaczy bolszewickich, oskarżonych o sprzyjanie opozycji.

Walka z opozycją.

„Kontrolna komisja" postanowiła wykluczyć z partji komunistycznej 14 opozycjonistów za utworzenie tajnej organizacji, która miała z grupą bezpartyjników nawiązać kontakt z elementami wrogo usposobionemi względem rządu sowieckiego. Na czele tej organizacji stali rzekomo wszyscy zwolennicy Trockiego między którymi znajdował się również prezes trustu moskiewskiego, Mroczkowski. Mroczkowski był kierownikiem tajnej drukarni i wydawał sekretne dokumenty partji.

Wogóle, w ciągu ostatnich dwóch tygodni wykluczono w sowietach z partji komunistycznej 150 opozycjonistów, w tej liczbie 50 członków ukraińskiej partji komunistycznej. Jednocześnie nadchodzą od różnych osób, zajmujących wysokie stanowiska w rządach sowieckich deklaracje, o wycofaniu się z grona opozycjonistów. Naturalnie, wyjaśnienia te są spowodowane bojaźnią utraty dobrze opłacanych posad.

Rozstrzelanie opozycjonistów.

Podług ostatnich wiadomości otrzymanych z Kremenczuga, miejscowy G.P.U. rozstrzelał 3 członków ukraińskiej partji komunistycznej, należących do opozycji.

Zabójstwo agenta G. P. U.

Na stacji Kozłów 26. ub. m. został zabity wystrzałem z rewolweru Kiriczenko, sekretarz miejscowego sowietu. Kiriczenko był organizatorem wywiadu politycznego wśród pracowników i robotników miejscowych.

Nowa próba niemiecka lotu przez Ocean.

Przygotowania odbyły się w ścisłej tajemnicy.

Berlin, 4. 10. PAT. Przygotowany w największej tajemnicy lot transatlantycki samolotu niemieckiego firmy Junkers D. 1230 rozpoczął się dziś. Wbrew dotychczasowym próbom samolot został przebudowany w Malmö na hydroplan. Samolot ten służył przez kilka lat dla utrzymania komunikacji pasażerskiej między miastami niemieckimi. Zbudowany jest z metalu i posiada miejsce dla pilota, obserwatora i 9 pasażerów.

O godz. 15.10 piloci pożegnali się ze swemi małżonkami i zajęli miejsca w samolocie. O godz. 16.46 nastąpił start. W samolocie znajdują się lotnik Lose, który prowadził „Bremen" w czasie niudałego startu do lotu transatlantyckiego, pilot Starke, mechanik Blitzer oraz radjotelegrafista Loewe. Lot ten ma odbywać się w kilku etapach, a nie jak dotychczas bezpośrednio do Nowego Jorku.

Obecny ustrój Rzeszy niemieckiej zagrożony!

Przedstawiciele państw związkowych domagają się gruntownej reformy w dziedzinie administracji.

Berlin, 4. 10. PAT. „Vossische Ztg." stwierdza, że konferencja pomiędzy przedstawicielami rządu Rzeszy i przedstawicielami poszczególnych państw związkowych będzie miała doniosłe znaczenie. W ciągu listopada ma być zwołane ponowne posiedzenie przedstawicieli krajów z rządem Rzeszy, na którem ma być rozpatrywane zagadnienie prawno-państwowego stosunku między Rzeszą i krajami. Dziennik pisze, że podjęcie dyskusji w tej sprawie oznacza postawienie na porządku dziennym doniosłego problematu, a mianowicie, **czy Rzesza niemiecka ma nadal zachować charakter federacyjny, którego szczątki ustalone zostały w konstytucji weimarskiej, czy też mają być rozpoczęte prace nad stworzeniem prawdziwie jednolitego państwa niemieckiego.** W konferencji wczorajszej przedstawiciele poszczególnych państw związkowych mieli przyznać otwarcie, że obecny system różnych aparatów administracyjnych i sejmów, istniejących obok Reichstagu, wytwarza nadmierną ilość urzędników i zamęt w administracji państwa.

Wielka rozprawa przeciw komunistom niemieckim nie doszła do skutku.

Berlin, 4. 10. PAT. Dziś przed trybunałem Rzeszy w Lipsku miał się rozpocząć olbrzymi proces o zdradę stanu przeciwko członkom dawnej centrali komunistycznej, oskarżonym o to, że w roku 1923 **przygotowali zamach stanu.** Ośmiu oskarżonych, posłów do Reichstagu i sejmu pruskiego oraz jeden redaktor-komunista na rozkaz partji nie stawili się na rozprawę, motywując to tem, iż Reichstag wydał tych posłów pod warunkiem, że rozprawa odbywać się będzie w czasie feryj parlamentu i że obecność ich na rozprawie nie pozbawi posłów możności uczestniczenia w obradach parlamentu. Ponieważ Reichstag rozpoczyna za 10 dni swoje prace, więc wszyscy **posłowie komunistyczni nie przybyli do Lipska.** W związku z tem, prokurator oświadczył, że niestawienie się oskarżonych jest wyraźną demonstracją przeciwko trybunałowi Rzeszy pełnomocnictw dla **zastosowania wszelkich środków przymusowych** do tych, którzy się na rozprawę nie stawią.

Egipt skonfiskował okręty rosyjskie.

Konflikt sowiecko-egipski przybiera ostre formy.

Wiedeń, 4. 10. PAT. „N. Fr. Presse" donosi z Bukaresztu, że afera skonfiskowanego przez władze rosyjskie egipskiego parowca „Costi" komplikuje się coraz bardziej. Parowiec ten, zatrzymany został swego czasu przez władze morskie w Odesie i pomimo próśb rządu egipskiego sowiety dotychczas parowca nie zwróciły, a nawet zmieniły jego nazwę na „Sacco i Vanzetti". Wskutek tego rząd egipski skonfiskował wszystkie okręty rosyjskie w kanale sueskim i odda je dopiero wtedy, gdy Rosja zwróci parowiec „Costi".

Spisek w Hiszpanji.

Według nadeszłych tu, mimo ostrej cenzury hiszpańskiej, wiadomości, policja madrycka wpadła na trop szeroko rozgałęzionego spisku, skierowanego przeciwko dyktatorowi Primo de Rivera. Spiskowcy zamierzali zamordować dyktatora podczas otwarcia zgromadzenia narodowego. Dotąd w związku z aferą zamachową aresztowano 18 osób, w tem przywódców partji republikańskiej Domingo i Lesama. Do spisku wmieszanych jest szereg poważnych osobistości, m. i. oficerów, adwokatów i dziennikarzy. Policja przeprowadziła liczne rewizje. Skonfiskowano przeszło 100 bomb. Krążą również pogłoski, że spisek skierowany był przeciwko osobie króla Alfonsa, a nie gen. Primo de Rivery.

300 bomb na cmentarzu.

Na starym cmentarzu w jednej z dzielnic Paryża policja znalazła 300 bomb tego samego rodzaju, jakie użyte były przy zamachu na pociąg Marsylia-Nicea. Istnieje przypuszczenie, że ma się tu do czynienia z wykryciem tajnego składu bomb anarchistów włoskich.

Kalendarzyk podatkowy na miesiąc październik.

Przypominamy płatnikom, że w miesiącu październiku br. przypadają do zapłaty następujące podatki państwowe:

1. do 15. października podatek obrotowy od obrotów osiągniętych w miesiącu wrześniu przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kat. i przedsiębiorstwa przemysłowe I do V kat. a prowadzących prawidłowo księgi handlowe, oraz przedsiębiorstwa sprawozdawcze (Tow. Akc., Spółdzielnie itp.) bez względu na kategorję wykupionego świadectwa przemysłowego.

2. do 15. października III rata zaliczki podatku obrotowego na rok 1927.

3. do 15. października pierwsza połowa wymierzonego podatku majątkowego dla płatników, którym Urząd Skarbowy doręczy nakaz płatniczy na tenże podatek.

4. Podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, płatny w ciągu 7 dni po dokonanej wypłacie uposażenia.

Nadto, płatne są kwoty podatków odroczonych i rozłożonych na raty, z terminem płaności w październiku br.

O uratowanie Izby Rzemieślniczej w Bydgoszczy.

W dniu wczorajszym wiceminister przemysłu i handlu, p. Doleżal przyjął delegację bydgoskiej Izby Rzemieślniczej, w skład której wchodzili: prezes izby p. Zawitaj, p. red. Sokołowski, prezes Związku cechów p. Lewandowicz oraz p. Dutkowski.

Delegacja złożyła specjalny memorjał w sprawie pozostawienia Izby Rzemieślniczej w Bydgoszczy, motywując względami gospodarczymi, powołując się m. i. też na to, iż przed 30 laty Niemcy uznały za konieczne w okręgu województwa poznańskiego, powołać do życia, poza Poznaniem, osobną izbę rzemieślniczą w Bydgoszczy.

Wywody delegacji p. wiceminister przyjął życzliwie.

PROGRAMY RADJOFONICZNE.

CZWARTEK, 6 PAŹDZIERNIKA.

WARSZAWA 10 Kw. 1111 m.

12.00. Sygnał czasu, komunikat lotniczo-meteorologiczny, komunikaty P. A. T., nadprogram.
15.00. Komunikat meteorologiczny, gospodarczy, komunikaty P. A. T., nadprogram.
16.00—16.25. Odczyt p. t. „Przegląd polityki międzynarodowej za m. wrzesień — wygł. dr. Jan Grzymała-Grabowiecki.
16.40—17.05. Kącik dla kobiet — wygł. p. Marja Ankiewiczowa.
17.20—17.45. „Wśród książek" — przegląd najnowszych wydawnictw omówi prof. Henryk Mościcki.
17.45. Audycja literacka: a) „Echa leśne" Stefana Żeromskiego, b) Impresja literacka, c) Bluetka radjowa „Time is money".
19.00—19.15. Komunikat rolniczy.
19.35—20.00. Lekcja kursu elementarnego języka angielskiego — lektora p. Memmi Gardiner.
20.30. Koncert wieczorny w przerwie biuletyn „Messager polonais" w języku francuskim.
22.00. Sygnał czasu, komunikaty policji, komunikat lotniczo-meteorologiczny, komunikaty „P. A. T.", nadprogram.

POZNAŃ 270,3 m.

12.30—14.00. Koncert gramofonowy.
14.00. Notowania giełdy pieniężnej.
15.45—17.00. Koncert południowy. Udział biorą: Dr. Wanda Reslerówna (mezzosopran), Aleksander Karpacki (baryton), prof. Łukasiewicz (akompanjament).
17.00—17.25. Lekcja angielskiego.
17.45—19.00. Transmisja audycji literackiej z Warszawy.
19.10—19.35. Odczyt p. t. „Nowa nauka o administracji podług dzieła Henryka Fayolą" — wygłosi p. M. Tułacz.
19.35—19.55. Komunikaty gospodarcze
19.55—20.20. Odczyt p. t. „Polska a Moskwa w 17 w." — wygłosi dr. Pohorecki.
20.30—22.00. Wieczór sonatowy. Wykonawcy: Zdzisław Jahnke (skrzypce), Zygmunt Lisicki (fortepjan). W programie. Sonata b-dur Mozarta, Beethoven: Sonata es-dur, Brahms: Sonata a-dur.
22.30—24.00. Transmisja muzyki tanecznej z winiarni „Carlton".

Dlaczego nie zostałem redaktorem „Dziennika Kijowskiego“?

Ze wspomnień Kazimierza Bartoszewicza.

Bydgoszcz, 4 października.

Kazimierz Bartoszewicz, bawiąc podczas ostatnich paru dni w naszem mieście, opowiedział w gronie znajomych następującą, nadzwyczaj wesołą i dziwną historję:

Było to w r. 1904. Mieszkałem wtedy w Warszawie. Pewnego dnia zgłosił się do mnie marszałek szlachty hr. Grocholski z zapytaniem, czy jestem skłonny objąć redakcję założyć się mającego „Dziennika Kijowskiego“, na który to cel ziemianie zebrali znaczny kapitał.

Ponieważ placówkę taką uważałem za bardzo ważną i potrzebną, złożone na ten cel fundusze zapewniały pismu byt niezależny i prędkie postawienie się na własnych siłach, a w dodatku Grocholski ofiarował mi bajeczne jak na owe czasy warunki materjalne, więc propozycję jego przyjąłem. Spisaliśmy szczegółowy kontrakt, który Grocholski zabrał ze sobą do Kijowa, aby go dać do podpisu spółce wydawniczej, poczem miał mi kontrakt odesłać z odpowiednią zaliczką, celem przeniesienia się mego na nowy teren działania.

Tymczasem minął umówiony termin, a spółka nie dawała znaku życia. Po jeszcze paru dalszych tygodniach byłem przekonany, że sprawa rozchwiała się i dziwiłem się tylko, że hr. Grocholski, człowiek o bardzo wytwornych formach świa towych, nie zawiadomił mnie o tem.

Aż tu wkrótce potem wpada mi przypadkowo w ręce egzemplarz nowo powstałego „Dziennika Kijowskiego“, który ja miałem redagować. Patrzę — i widzę ku mojemu zdumieniu, że w nagłówku ja jestem podpisany jako naczelny redaktor!

Piszę ja więc list do Grocholskiego, który stale bawił w swych dobrach, i pytam go, co mam o tem sądzić?

Po paru dniach zjawia się u mnie Grocholski, ogromnie zakłopotany, i wyjaśnia sprawę tak:

Kontrakt mój, według umowy, wysłano listownie do Warszawy razem z pieniędzmi. Tymczasem poczta, zamiast mnie, doręczyła go jakiemuś mojemu imiennikowi (bo Bartoszewiczów jest dużo w Warszawie), a ten niewiele myśląc spakował manatki i pojechał natychmiast do Kijowa objąć moja posadę. Ponieważ ja w Kijowie nie byłem osobiście znany, więc ów pan objął bez trudności zmontowaną już i gotową do ruszenia redakcję. A ponieważ — rzecz dziwna — redagował nowe pismo bardzo zręcznie i umiejętnie, więc cała sprawa zdawała się być w zupełnym porządku.

Ze względu na to, że mój imiennik okazał się wcale dobrym redaktorem, nie nastawałem na dotrzymanie kontraktu ze spółką. „Dziennik Kijowski“ wychodził przez 10 lat, tj. aż do wybuchu wojny, i bardzo dobrze się zapisał w pamięci tamtejszego społeczeństwa.

Francuzi nieugięci.

Paryż 1. 10 AW. Odbyta dziś w Rambouillet rada ministrów wysłuchała sprawozdania o przebiegu obrad genewskich. W czasie rozważania sprawy Rakowskiego uchwalono **nie rozpoczynać nowych rokowań z Rosją, dopóki Rakowski nie zostanie odwołany.** W sprawie grożącej wojny celnej z Ameryką postanowiono nie publikować propozycyj francuskich, złożonych w czasie rokowań bez zgody rządu amerykańskiego oraz opracowano tekst odpowiedzi francuskiej, która ma być doręczona jutro ambasadorowi amerykańskiemu w Paryżu. Rząd francuski w nocie tej oświadcza, iż podejmie rokowania gospodarcze tylko na podstawie zupełnej wzajemności i domagać się będzie rekompensaty za uwzględnienie klauzuli największego uprzywilejowania.

Godzina.

Bije godzina na kościelnej wieży
Zapada w serce me za tonem ton,
Wiem, że mi znowu kawał życia mierzy.
W drodze ku stacji, co się zowie Zgon.

Patrzę w swą przeszłość ginącą i mglistą —
Hej! były chwile, gdym szumiał jak las.
Czemuż tak spieszno, panie maszynisto?
Jeszcze do celu dojedziemy w czas!

Lecz próżno krwawię na hamulcach pięście,
Lina sygnału w mych rękach się rwie.
Na cudnej stacji, co się zowie szczęście
Mój pociąg więcej nie zatrzyma się.

HENRYK ZBIERZCHOWSKI.

Bezczelność sekciarska.

Dla swych celów chcą wykorzystać Międzynarodowy Akademicki Kongres Misyjny.

Środkami wprost nie do uwierzenia posługują się pewni sekciarze, by dla swych celów wykorzystać Międzynarodowy Akademicki Kongres Misyjny, który podp protektoratem ks. Prymasa Hlonda odbywał się w Poznaniu od 28 września do 2 października.

Po domach krążyli i kręcą się jeszcze kolporterzy sekciarzy i przedstawiwszy się jako wysłannicy parafji farnej w Poznaniu, zachęcali do kupna broszurki, której okładka kolorowa przedstawia półkulę ziemską i niewiastę z koszem, napełnionym owocem, do której zdążają przedstawiciele Murzynów, Mongołów, Turków, Arabów, Chińczyków, Indjan, Eskimosów i innych plemion.

Napis zaś na okładce brzmi: „Na Misję“. Jako redaktor naczelny tej broszury podpisany jest T. Will, Warszawa, Aleja Róż 9a, jako redaktorzy odpowiedzialni: W. Magalski i M. Miniawski, zaś nakladca „Poliglot“ T. z o. p. w Bydgoszczy.

Podając więc do publicznej wiadomości haniebne i niemoralne postępowanie tych sekciarzy, nie możemy powstrzymać się od wyrazu oburzenia i zdziwienia, że ci ludzie, nieuznawający Kościoła katolickiego, zwalczają i potępiają wszystko to, co rzymsko-katolickie, nie wahają się posługiwać mianem wysłanników organizacji katolickiej, celem zebrania od łatwowiernych katolików funduszy do podjęcia dalszej walki z Kościołem katolickim.

Należy jeszcze stwierdzić, że ci wszyscy, którzy kupili wspomnianą broszurkę lub złożyli datek pieniężny, padli ofiarą pospolitego oszustwa. Zjawiających się kolporterów i kwestarzy należy oddać w ręce policji.

Dr. ANTONI MARCZYŃSKI 97

„Wyspa Nieznana“

Film fantastyczno-egzotyczny w 2 częściach.

(Ciąg dalszy).

Wówczas pies trzymany na smyczy, który dotychczas ciągnął Henryka naprzód, przystanął i nie chciał ani kroku postąpić. Nie warczał, nie szczekał, nie stawiał uszu, słowem niczem nie zdradzał obecności jakiegokolwiek wroga, tylko z całej siły opierał się łapami, kiedy go marynarz zaczął ciągnąć za sobą. Nagle wydało się Henrykowi, że stopa jego stanęła na desce przysypanej ziemią. Szarpnął się w tył, ale już było zą późno. Runął w jakąś przepaść, pociągając uwięzionego psa za sobą...

Kiedy przyszedł do siebie po krótkiem omdleniu, uczuł, że coś ciepłego i wilgotnego dotyka mu twarzy. Ujrzał nad sobą poczciwe oczy „Lorda“ i jego długi, czerwony język...

— Tyś mnie lizał, kochany piesku — mruknął gramoląc się z niewygodnej pozycji. „Lord“ merdał ogonem radośnie i szczeknął kilkakrotnie...

Przekonawszy się, że poza ogólnem potłuczeniem nie doznał żadnej poważniejszej kontuzji, począł się Henryk rozglądać w nowej sytuacji. Przedewszystkiem zrozumiał, że o wydostanie się z jamy własnemi siłami, nie ma co myśleć. Ściany wybrukowane kamieniami wznosiły się zupełnie pionowo na pięć metrów w górę. Zdradziecka kładka była umocowana w ten sposób, — że kiedy schwytana zdobycz wnadła do jamy, drewniany mostek obciążony po drugiej stronie swej osi, podnosił się automatycznie do pierwotnego położenia, a wraz z nim gałęzie osłaniające pułapkę. W ten sposób mógł tutaj wpaść jakiś drugi intruz. Ponieważ działo, nie obawiał się, aby mógł dostać za sąsiada lwa, czy innego dzikiego kota, ale niebezpieczeństwo zaistniałoby niewątpliwie z chwilą zapadnięcia nocy.

— No, do wieczora przecież nie będę tu siedział — pocieszał się w myśli, nie przewidując, że niejedną noc spędzi w niezwykłem więzieniu.

W dole panował zielonkawy półmrok. Garść promieni słonecznych, która zdołała się przedrzeć przez gąszcz górnych gałęzi olbrzymich drzew natrafiła na daszek z gałęzi i liści, rozpięty ponad dołem...

Henryk nie tracił czasu. Kolbą karabinu jął uderzać i podważać poszczególne kamienie najbliższej ściany, aby w ten sposób wyłupać otwory dla postawienia stopy, lub zaczepienia dłoni. Ale trud okazał się daremny. Głazy i kamienie trzymały się doskonale. Jużto Tyreńczycy byli dobrymi murarzami, o czem świadczyły monumentalne budowle Nowego Tyru...

— Przecież musi tu ktoś nadejść do licha — pomyślał więzień, ale równocześnie uzmysłowił sobie, że gdyby nawet nadeszli łowcy, którzy tę pułapkę zastawili, to ujrzawszy jednego ze znienawidzonych najeźdźców w środku, pozostawią go na pastwę zwierząt i odejdą uciesze ni...

Jakoż niebawem pochwycił ostrożne kroki po przeciwnej stronie ponad jamą. Jakaś głowa pochyliła się tam w górze i zniknęła tak szybko, że nie zdołał nawet nawiązać rozmowy...

Potem usłyszał kilkanaście głosów, zbliżających się bardzo szybko...

Hej! Ludzie... Rzućcie mi jaki sznur! — zawołał.

Rozległ się szmer odgarnianych liści i chrzęst złamanej gałęzi. Do jamy wrzucono płonące łuczywo smolne...

— To on! — zabrzmiał w górze głos niewieści. Dobrze znajomy głos.

— Sofo? — zadziwił się i ucieszył Henryk...

— Jakże się cieszę, że to ty właśnie nadeszłaś... Pomyśl tylko, jaki głupi przypadek. Błądząc w nocy wleciałem w tę przeklętą dziurę... Masz linę?

— Mam, patrz — potrząsnęła skręconym zwojem sznura...

— Oh, to doskonale... Czekaj, piesku. Niedługo będziemy na górze. Wyciągnę cie zaraz — mówił Henryk opędzając się psu, który z radości skakał mu na piersi i zdradzał nieprzepartą ochotę polizania twarzy... Przewiesił sobie karabin przez plecy, ścisnął się pasem dobrze i krzyknął wesoło:

— Jestem gotów... Rzucaj sznur!

Odpowiedziała mu niekończącym się potokiem śmiechu. Był to śmiech dzwoniący, srebrzysty, ale wielkie przeplatały go niemiłe zgrzyty...

— Czego się tak cieszysz? Aha... śmiejesz się, że wpadłem.

— I z tego także... Ha ha ha ha.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Międzynarodowy Kongres Misyjny w Poznaniu.

(Trzeci dzień obrad).

Zebranie plenarne zagaił prof. Dembiński, wskazując na zasługi ks. bisk. Okoniewskiego, którego nast. poprosił na trybunę. Ks. bisk. dał nasamprzód skrót swego wykładu, pt. „Znaczenie misji w dobie obecnej" po francusku, poczem wygłosił swój referat w języku polskim.

Z faktów historycznych—mówił on—należy wysnuć praktyczne wnioski dla chwili obecnej. Doba obecna przypomina pierwsze wieki chrześcijaństwa. Rzym stał wówczas na szczycie swej potęgi cywilizacji i polityki. Jednak dusze ludzkie ówczesnych nie doznawały szczęścia, a z serc wydobywało się wołanie o Zbawiciela. Tem się tłomaczy szybki wzrost chrześcijaństwa.

Dziś, po wojnie światowej, podobny przedstawia się obraz. **Cały wschód zerwał się do wolności, jest w nim tęsknota ku zbawieniu. Równocześnie bolszewizm zatruwa umysły.** Jest walka między chrześcijaństwem a bolszewizmem. Od jej wyniku zależy przyszłość.

W wirze tych zmagań żyje idea misyjna. Kiedyś w pierwszych wiekach chrześcijaństwa każdy był misjonarzem, później z rozwojem chrześcijaństwa ustał ten zapał. **Idea misyjna jest więc barometrem uczuć religijnych. Ona wyraża miłość chrześcijańską, która jest siłą twórczą w kościele.** Ta miłość obejmuje wszystkie narody bez różnicy. Jej konsekwencje to to, że wszystkie narody muszą żyć ze sobą po bratersku. Miłość chrześcijańska stworzy prawdziwy pacyfizm. Miłość ta zobowiązuje do tego, by sobie wzajemnie pomagać. Ku poganom zwraca się w pierwszym rzędzie ona, bo pragnie najwięcej tej pomocy potrzebują. Wśród narodów mahometańskich przejawił się kryzys religijny. Narody te wchłaniają dziś w siebie wszystko, co im daje cywilizacja europejska, a z nią i idee chrześcijańskie. Te idee coraz więcej się szerzą dziś wśród nich. To też misje tu mają szerokie pole działania. Tej pracy szkodzą sekty protestanckie, które wichrzą na polach misyjnych i przedstawiają katolicyzm w złem świetle. Jest czas, aby misje katolickie działały z większą energją. A na to potrzeba zainteresowania się wszystkich katolików, bez wyjątku. Trzeba im więcej poznać przedewszystkiem zadania misji. **Trzeba wiary głębokiej, bo tylko takie społeczeństwo wyda bohaterów, jakiemi są misjonarze.** Praca misyjna przysparza zresztą chwały narodowi, który misjonarzy wysłał.

Referent wzywa do łączenia się w dziele misyjnym za przykładem dzielnych akademików.

Następnie przemówił **O. Ulrich z Holandji.** Mówił o Afryce, o jej prześladowaniu przez mahometan. Od tej chwili, kiedy oni wzięli Afrykę Północną, stali się niebezpieczeństwem również dla Europy. Wspomniał o zasługach Sobieskiego dla odwrócenia mahometanizmu. Wspomniał kard. Ledóchowskiego i hr. Ledóchowską, którzy w ruchu misyjnym wybitne zajęli miejsce i wyraził nadzieje, że i dzisiejsze pokolenie Polaków pójdzie za ich przykładem.

Drugi referat wygłosił wybitny działacz misyjny, **O. Charles T. J.**, rozpoczynając od polskiego pozdrowienia: „niech będzie pochwalony". Mówił na temat „Misje a akademicy", wspominając nasamprzód dzielnych misjonarzy polskich w Japonji. OO. Markiewicza i Beyzyma, ich poświęcenia i miłość, jaką zyskali sobie u pogan.

Dwa fakty ułatwiają dziś pracę misyjną. Nasamprzód zniesienie dystansu; wszystkie krańce świata są dziś ze sobą powiązane świetną komunikacją. Drugim faktem to uniwersalność naszej kultury umysłowej. Uniwersytety są dziś monopolem europejskim, są one wszędzie. Prasa łączy cały kulturalny świat. W uniwersytetach naszych kształcą się tysiące studentów pogańskich. Tymczasem **jest faktem, że mimo łatwości komunikacyjnych, katolicyzm upada w stosunku do wzrostu ludności.** Jest więc obowiązkiem katolików starać się o jego rozrost. Aby wspierać misje „nie wystarczy posyłać marki pocztowe, albo korki. Głównem zadaniem jest zawsze mówić o misjach w historji Kościoła, jako o zdarzeniach pierwszorzędnych. Przedstawiać misje jako kwestję aktualną. Profesorowie uniwersytetu powinni być obeznani z historją krajów dzisiaj pogańskich, bo one kiedyś odgrywały pierwszorzędną rolę i wywierały swój wpływ na kulturę naszą.

Trzeba cały ruch misyjny zacząć od inteligencji; ona ma tu główne rolę do spełnienia, przedewszystkiem akademicy. Referent przedstawia następnie pracę misyjną Belgji, która wśród młodzieży akademickiej rozwija się wspaniale i może być przykładem dla innych krajów. Są katedry historji misyjnej, jest życie religijne w intencji misyjnej, są szpitale misyjne itp.

W końcu referent zwrócił się do młodzieży polskiej z gorącym apelem.

Ze wzruszeniem mówił referent o zasługach Polski pod Wiedniem. Dziś podobny zapał dla sprawy chrześcijańskiej pokazać winna młodzież polska w sprawie misyjnej.

Po wykładzie tem, mówionym z ogromnym zapałem dla misji, a dużą życzliwością i podziwem dla Polski, oklaskom nie było końca.

Potem mówił **O. Hamors z Węgrzech** o rezultatach propagandy misyjnej na Węgrzech.

Dalsze sprawozdanie krajowe Czechosłowacji wygłosił **ks. Jemelka.** Mówił po czesku. Wreszcie **ks. dr. Erlich,** delegat Jugosławji mówił po serbsku.

Ks. Hladlik zdał sprawozdanie z działalności misyjnej w Kroacji. Mówił po chorwacku.

Ks. prof. Kowalski odczytał na zakończenie telegram studentów białorusińskich z Krymu.

Ostatnie trzy przemówienia Słowian, Czecha, Serba i Chorwata wywołały wielki entuzjazm wśród uczestników kongresu.

Z.

Nieco o kursach gry filmowej.

Pisma donoszą: Wytwórnia „Paramount" jest pierwszą w Ameryce, która utworzyła szkołę filmową na wielką skalę. **Z czterdziestu tysięcy kandydatów, którzy złożyli podania o przyjęcie, przyjęto czternaście osób.** Wiceprezes rady nadzorczej „Paramountu", p. Jesse L. Laskv, oświadczył na temat adeptów filmowych, co następuje:

Jednem z najważniejszych zagadnień przemysłu filmowego jest konieczność wydobywania na powierzchnie nowych sił. Film rozrósł się w ostatnich latach tak niesłychanie, że sprawa obsady stanowi trudność nielada. Angażowanie nowych sił było dotychczas mniej lub więcej rzeczą przypadku.. Tworząc szkołę filmową, wychodziliśmy z założenia, że aktor filmowy powinien przedewszystkiem pamiętać o tem, jak olbrzymie zadania go czekają, ile zapału, przywiązania i poświęcenia wymaga jego zawód.

W rezultacie nieliczna grupa wybranych stała się po upływie roku zaledwie garstką ludzi, przejętych do głębi zagadnieniami dziesiątej muzy, przywiązanych do filmu na śmierć i życie.

* * *

Również w Polsce mieliśmy wzgl. mamy cały szereg szkół filmowych a raczej kursów filmowych, zakrojonych na mniejszą lub większą skalę. Nie mieliśmy jednakże dotąd takiej szkoły, którаby była powstała z potrzeby utworzenia korpusu akorskiego, kóryby w razie wzrostu naszej inicjatywy na polu przemysłu filmowego mógł zapobiec ewentualnemu zastojowi z powodu braku aktorów. Kursy gry filmowej u nas dotąd były i na dłuższy zapewne okres czasu będą tylko przedsiębiorstwami dochodowemi. Żadne przesłanki i obiecania tu nie zdołają wywodzić w pole człowieka trzeźwo myślącego.

W przeważnej części nawet wykłady — prowadzone przeważnie przez niefachowców — nic lub mało mają wspólnego z dziedziną filmową albo też prowadzone są po dyletancku — słowem: mijają się z zadaniem.

Najbardziej zaś uderza fakt, że na kursy te przyjmuje się przeważnie osoby zgoła nie nadające się na aktorów. Taką rolę, jaką na scenie dykcja, na ekranie odgrywa fotogeniczność. „Paramount" przyjął z liczby 40 tys. kandydatów 14. Wytwórnie nasze zaś robią nadzieję i uczą za gruby pieniądz... wszystkich naiwnych.

Niech się więc zastanowi kinoman, pragnący poświęcić się karjerze filmowej, czy już dziś na to pora i czy środki, któremi obecnie rozporządzamy, są odpowiednie — albo czy nie warto raczej poświęcić się zawodowi mniej ryzykownemu.

J. Wan.

Dziewiąty kongres pocztowców.

Z Warszawy donoszą nam:

W drugim dniu obrad, tj. w ub. poniedziałek, prezes Związku Szczurek, składał sprawozdanie z działalności zarządu głównego za okres od 17 lipca 1926 do 24 września 1927 r. W sprawozdaniu tem mówca podkreślił ciężkie warunki pracy pocztowców, jakie zastał obecnie ustępujący zarzą zw. i wyczerpująco zareferował przeprowadzanie postulatów pocztowców w obronie ich interesów moralnych. Związek wysunął zasadę odrębności pragmatycznej i po długotrwałych usilnych zabiegach doprowadził do uzgodnienia projektu odrębnej pragmatyki z min. poczt i telegr. Projekt ten min. Miedziński podpisał. Po odesłaniu tego projektu do prezydjum Rady Ministrów ukazały się pogłoski o sprzeciwie wicepremjera Bartla wprowadzenia w życie odrębnej pragmatyki dla pocztowców wobec opracowywania ogólnej pragmatyki dla wszystkich pracowników państwowych. Pogłoski te potwierdził podczas konferencji z delegatami prezydjum zw. min. Miedziński, który aczkolwiek projekt odrębnej pragmatyki popiera, jednak zgadza się z wicepremjerem Bartlem co do chwilowego wstrzymania się z wydawaniem pragmatyki odrębnej, gdyż opracowywana pragmatyka ogólna ma być definitywnie zdecydowana jeszcze przed nowym rokiem.

Obecne władze zażądały automatycznej stabilizacji urzędników, rozciągnięcia jej na służbę ruchu w sprawie urlopów wypoczynkowych, przez co wzrosły prawa moralne personelu pocztowego. Dalej dzięki staraniom zarządu gł. uchylony został przepis o nierównomiernem traktowaniu kobiet i mężczyzn, przez co zniesiony został swego rodzaju przymusowy celibat urzędniczek pocztowych. Wreszcie zarząd przyczynił się do złagodzenia zarządzeń w sprawie miejsc służby pokrewnych i powinowatych oraz amnestji prezydenta Rzplitej przy karach dyscyplinarnych.

W sprawie obrony interesów materjalnych zarząd występował o podwyższenie poborów przez uruchomienie i podwyższenie mnożnej, jednorazowy zasiłek i dodatek mieszkaniowy. Tezą związku było zwiększyć zdolność konsumcyjną pracowników państwowych gdy rząd stał na stanowisku zwiększenia zdolności produkcyjnej kraju przez subwencjonowanie przemysłu i rolnictwa. Związek pierwszy zwrócił się do wicepremjera Bartla o podwyżkę poborów, na skutek czego oświadczył on na konferencji prasowej, że dnia 1 lipca podwyżka dla pracowników będzie udzielona do 25%. Obietnicy tej rząd nie dotrzymał w terminie i w zamian podwyżki urzędnicy otrzymali jednorazowy zasiłek.

Projekt należytości ubocznych powstał w kwietniu. Jest on aprobowany przez min. Miedzińskiego, a min. Czechowicz uzależnił swe stanowisko wobec tego projektu od decyzji prezesa Rady Min. marszałka Piłsudskiego. Efekt finansowy działalności ustępującego zarządu uwydatnia się w powiększeniu majątku zw. o 256,697 zł.

Nad sprawozdaniem ustępującego prezesa wywiązała się żywa dyskusja, w której odzywały się głosy za i przeciw wynikom pracy zarządu głównego. Po replice prezesa Szczurka i sekretarza Stangreciaka na wniosek komisji rewizyjnej kongres większością 52 przeciw 4 uchwalił absolutorjum i podziękowanie ustępującemu zarządowi głównego za pracę w organizacji.

Następnie przyjęto wnioski o zatwierdzenie nabycia nieruchomości w Warszawie i Lwowe i upoważniono zarząd do obciążenia tychże długami hipotecznemi.

Na porządek obrad wpłynął nagły wniosek z powodu ukazania się wiadomości w niektórych pismach stołecznych, jakoby powierzenie przez min. Miedzińskiego powitania zjazdu w jego imieniu przewodniczącemu wywarło przykre wrażenie na zebranych, którzy mieli wznosić dosadne okrzyki. Kongres jednomyślnie powziął uchwałę, że fakt powierzenia powitania zjazdu przewodniczącemu w imieniu ministra nie wywarł przykrego wrażenia na zjeździe. Zebrani przyjęli oświadczenie prez. Szczurka życzliwym aplauzem.

O godz. 9 wieczorem zakończono pierwsze posiedzenie plenarne kongresu i rozpoczęły się prace w komisjach.

Nowy zarząd Związku Pocztowców.

Wybory zarządu głównego na kongresie pocztowców, wypadły jak następuje:

Irena Borszewska, Stanisław Sobociński, Józef Stangreciak, Paweł Szczurek (ponownie), Jerzy Jaskulski, Rom. Rudnicki, Bogusławski, Kopciński, Królewiak, Szczerba, Geyer, Wosik, Starzyk, Marszalski, Narkiewicz, Adamczak, Jaszcz, Stypa, Smukała, Mackiewicz Henryk, Luboński, Dodan, Naszarkowski.

Komisja rewizyjna: Dzierżanowski, Życki, Korman, Weinreder.

Serce Kościuszki w drodze do Ojczyzny.

W tych dniach zbiory polskiego Muzeum Narodow. w Rapperswilu zostaną przewiezione do Warszawy. Z tej okazji odbyła się tam pod przewodnictwem posła polskiego w Bernie Modzelewskiego uroczystość pożegnalna. Wyjęto już wmurowaną w ścianę mauzoleum urnę z sercem Kościuszki. W czasie bankietu poseł Modzelewski, mówiąc o przyjaznych stosunkach, łączących Szwajcarję z Polską, wyraził podziękowanie władzom kantonalnym i gminnym za gościnę, udzieloną muzeum polskiemu. W odpowiedzi na to przemówienie przedstawicieli władz kantonalnych złożył na ręce posła Modzelewskiego życzenia pomyślności dla odrodzonego Państwa Polskiego. (Pat.).

Z KRAJU.

Fałszywy alarm o zamachu na kuratora lwowskiego.

Agencja Wschodnia donosi ze Lwowa:

Jedno z pism przyniosło z Przemyśla sensacyjną wiadomość o rzekomym zamachu na kuratora lwowskiego okręgu szkolnego Riemera. Mianowicie do pokoju 4 w hotelu „City", zajmowanego przez kuratora, **padły przez szyby trzy strzały.** Jedna kula trafiła w okno, druga w ramę okienną ,trzecia zaś utkwiła w murze. Na wszczęty przez zbudzonego kuratora alarm rozpoczęto natychmiast pościg za sprawcą, którego udało się przytrzymać na ulicy nieopodal hotelu w osobie kpt. K., który trzymał jeszcze w ręku dymiący rewolwer i wykrzykiwał: „ja tu rządzę!"

Stwierdzono, iż był to przypadkowy wynik strzelaniny, którą urządził sobie na ulicy ów podchmielony oficer, którym zajęła się natychmiast żandarmerja wojskowa.

Włamanie do urzędu pocztowego w Wiśniczu.

Urząd śledczy w Krakowie otrzymał zawiadomienie, iż onegdaj nad ranem nieznani sprawcy włamali się do urzędu pocztowego w Wiśniczu, gdzie z kasy ogniotrwałej skradli 12 000 złotych w gotówce oraz papiery wartościowe, przedstawiające wartość 6 000 zł. Dotychczasowe śledztwo nie dało rezultatów.

Sezon w Krynicy trwa.

Sezon w Krynicy trwa w dalszym ciągu. Mimo słotnych dni napływ gości jest w dalszym ciągu bardzo liczny. Biuro meldunkowe Komisji Zdrojowej wykazało w ostatnim dniu września 27 450 osób, przybyłych w sezonie do Krynicy, czyli o 5 623 osób więcej niż w roku ubiegłym.

Wyrok na fałszerzy banknotów.

We Lwowie odbyła się rozprawa przeciwko fałszerzom banknotów, Gellerowi i Minglowi Strick. Oskarżonym dowiedzione zostało masowe rozpowszechnianie banknotów dwu- pięcio- dziesięcio- i dwudziestozłotowych. Geller skazany został na 6 lat ciężkiego więzienia, Strick na 4 lata.

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

Kalendarzyk zebrań Ch. D.

WYSOKA. Zebranie organizacyjne Ch. D. odbędzie się w czwartek 6. października br. o godz. 8 wieczorem w lokalu p. Staqnkiewicza.

JANÓWIEC.

Wielki wiec Polskiego Stron. Chrześc. Demokracji odbędzie się w niedzielę, dnia 9-go bm. zaraz po nabożeństwie, o godz. 11.30 przed południem w sali Domu Towarowego. Z referatem przybędą członek Zarządu Rady Okręgowej p. Fiołka i jeden z posłów. Szan. członków, sympatyków i całe obywatelstwo m. Janówca i okolicy zachęcamy do jaknajliczniejszego udziału.

KRUSZWICA.

Wielki wiec Polskiego Stron. Chrześc. Demokracji odbędzie się w niedzielę, dnia 9-go bm. w Kruszwicy o godz. 2-giej po poł., w lokalu p. Daleszyńskiego (Hotel pod Gopłem).

Z referatem przybędą: prezes okręgu p. prof. Kaźmierczak, oraz jeden z posłów, dlatego zachęcamy naszych szanownych członków, sympatyków, jak niemniej całe obywatelstwo do licznego udziału w wiecu.

KOTOMIERZ. (Poświęcenie sztandaru Tow. Powst. i Woj.) W niedzielę, dnia 9 bm. Tow. Powstańców i Wojaków w Kotomierzu poświęca swój sztandar. Program uroczystości tej nast.: o godz. 8 zbiórka, o godz. 8.30 wymarsz do kościoła w Wudzynie, o godz. 13-tej wspólny obiad żołnierski w Kotomierzu, o godz. 15 polowe ćwiczenia towarzystw, od godz. 18 teatralne przedstawienie „Fatalna szosa“ i „Hanusia Krożańska“, o g. 20 zabawa taneczna w sali p. Kiełba.

Inowrocław.

Dwa pożary stogów. W ub. poeniedziałek, o godz. 4 popołudniu wybuchł pożar na realności gospodarza Biskupa przy ul. Jacewskiej. Spalił się doszczętnie stóg słomy, który podpalił 15-letni Ziętara z ul. św. Ducha, robiąc w pobliżu stogu palenisko, aby upiec kartofle. Ziętarę aresztowano i odprowadzono na policję.

Drugi pożar wybuchł w Słońsku, pow. inowrocławski ub. niedzieli około 2 popoł., gdzie spalił się stóg słomy ze zbożem, własności gospodarza Szumińskiego. Spaliło się około 39 wozów słomy i żyta. Przyczyna pożaru nie stwierdzona. Stóg był zabezpieczony od ognia.

Dur brzuszny rozszerza się dalej w powiecie inowrocławskim. W ub. niedzielę kilka osób z majętności Szadłowice odstawiono do szpitala powiatowego.

Wenta na rzecz biednych, którą urządziło tut. Tow. Pań Miłosierdzia ub. niedzieli w salach hotelu Basta, ściągnęła dość dużo publiczności. Na stołach nagromadzono rozmaite przekąski zimne i ciepłe, ciasta, cukierki itp. Bawiono się ochoczo i tańczono do późnej nocy. Czysty zysk przeznaczono na „gwiazdkę" dla biednych.

Wieczorki taneczne odbyły się ub. soboty dwóch towarzystw, mianowicie w sali hotelu Basta Klubu Sportowego „Goplanja", gdzie przygrywała orkiestra p. Teodora Dargla (młodszego), a w hotelu pod Lwem Tow. śpiewu „Echo".

Nabożeństwo ku czci św. Tereski odbyło się ub. poniedziałku w kościele św. Mikołaja, które odprawił ks. proboszcz Jaśkowski. Na nabożeństwo przybyło dużo osób oddających cześć św. Teresce od Dzieciątka Jezus.

Kuracjuszów przebywało w Inowrocławiu przeszło 5000. Obecnie zakończył się sezon kuracyjny, który przyniósł miastu bardzo dobre rezultaty finansowe.

Aresztowany po trzech latach. Swego czasu, na początku 1924 r. popełnił organista Wawrzyn Jaworski sprzeniewierzenie na szkodę gminy Chlewiska, będąc rendantem gminnym. Szkoda wynosiła około 1.000 zł. Następnie skradł Jaworski śp. ks. prob. Mielcarskiemu w Chlewiskach fuzję myśliwską i inne jeszcze rzeczy, poczem zbiegł w niewiadomym kierunku. Dopiero w ub. tygodniu przychwyciła go policja z Jarocina. Odstawiono go do Inowrocławia. Aresztanta zatrzymano i osadzono w więzieniu.

Nieszczęśliwy wyadek. Ub. soboty na szosie Inowrocław—Parchanie samochód, chcąc wyminąć powózkę, uderzył z boku cyklistę, który spadł na ziemię, przyczem rower został zupełnie strzaskany. Pakulski doznał lekkich obrażeń cielsnych.

Pierwsze przedstawienie dla młodzieży w Kino-Pałacu przy pl. Klasztornem, urządzone staraniem tut. Tow. Nauczycieli Szkół Wyższych i średnich odbędzie się w sobotę, dnia 8 bm. o godzinie 4 popoł.

Kradzież roweru. W ub. piątek pożyczył Ignacy Danielewicz, zamieszkały przy ulicy Rąbinek nr. 5 swojemu robotnikowi rower celem wyjazdu do Mątew. Robotnik dotychczas nie wrócił, zbiegł w niewiadomym kierunku, zabierając rower ze sobą.

Nosacizna szerzy się w powiecie inowrocławskim. W ub. tygodniu stwierdzono tę zaraźliwą chorobę u koni w majętności Leszczyce i w gminie Złotniki Kujawskie. Zarządzono wszelkie środki zapobiegawcze.

Krwawa bójka. Ub. niedzieli o godzinie 5 po południu przy ulicy Szymborskiej posprzeczali się dwaj chłopacy w wieku lat 16. Od słowa do słowa przyszło do bójki na pięście, w czasie której niej. Kwiatkowski wyciągnął nóż z kieszeni i silnie pokaleczył przeciwnika. Natychmiast przybył wóz sanitarny i zabrał pokaleczonego do szpitala, zaś policja Kwiatkowskiego aresztowała i odprowadziła do więzienia.

Mogilno.

Pożar w składnicy drzewa. Przed kilku dniami wybuchł wielki pożar w składnicy drzewa budowniczego p. Stranca, zamieszkałego przy ul. gen. Józefa Hallera. Pastwą ognia padły wszystkie szopy i zabudowania oprócz domu mieszkalnego. Straty wynoszą 20.000 zł. Należy przypuszczać, że ogień powstał wskutek podpalenia.

Odbudowa ratusza dobiega do końca. W kwietniu br. padł postwą pożaru miejscowy ratusz. Ogień zniszczył doszczętnie pierwsze piętro. Miasto jednak w krótce skrzętnie zabrało się do odbudowy ratusza, który już jest na wykończeniu. Na parterze mieścić się będą jak dotychczas ubikacje biurowe magistratu, na I. piętrze Kasa Kameralna i sala posiedzeń rady miejskiej. Drugie piętro zostanie oddane do prywatnego użytku jako mieszkanie burmistrza. Wszelkie koszta połączone z nadbudową oblicza się na 30.0000 zł.

Trzemeszno.

Jubileusz. W dniu 21 ub. m. obchodził 25-lecie piastowania urzędu sołeckiego w pobliskiej wiosce Dusznie sołtys p. Janik. Z okazji tej z ramienia starostwa składał gratulację jubilatowi st. sekretarz starostwa p. Borys. W imieniu mogileńskiego komisarjatu obwodowego składał zyczenia p. Zajdlewicz. Oprócz tego zyczenia złożyły delegacje towarzystw z Trzemeszna, do których sędziwy jubilat należy. W dowód swego przywiązania do sołtysa gmina ofiarowała p. Janikowi bardzo ładny i cenny upominek. Jubilat bardzo serdecznie przyjmował gości w swym domu.

Bilans Tygodnia Lotniczego. Tydzień Lotniczy urządzony staraniem L. O. P. P., przyniósł dość znaczny dochód. I tak sprzedaż ulotek i kwesta uliczna przyniosły przeszło 200 zł, a dochód z propagandowych lotów pasażerskich, których skorzystało około 30 zwolenników lotów podniebnych, wynosi około 100 zł.

Pożar stogów. W Jastrzembowie, wiosce położonej około 8 klm. od Trzemeszna spłonęły w tych dniach dwa stogi gospodarza Noevenberga. Mimo usilnej akcji ratunkowej ani jednego z nich nie zdołano uratować. Szkody wyrządzone sięgają 8.000 zł i tem dotkliwsze są dla gospodarza, iż ubezpieczył on swoje mienie na bardzo małą kwotę.

Istnieje podejrzenie, że dokonano podpalenia wskutek zemsty osobistej.

Również przed kilku dniami spłonął stóg słomy w Jankówku. Strata 1.000 zł. I tu istnieje podejrzenie, że stóg podpalono.

Zamknięcie Spółdzielni Inwalidzkiej. W roku 1924 została założona w mieście naszem Inwalidzka Spółdzielnia Spożywcza. Z początku pod kierownictwem p. Majorka prosperowała ona doskonale, tak, iż otworzono nawet filję. W ostatnich jednak czasach Spółdzielnia wykazywała znaczne niedobory, zalegając z podatkami państwowemi w wysokości 5.000 zł. Ponieważ instytucja była spółdzielnią o ograniczonej odpowiedzialności, została ona w tych dniach zamkniętą. Wszelkie towary pozostałe jeszcze w spółdzielni, wystawione na licytację, zakupiła za sumę ca. 1.500 zł p. Schillakowa.

Gniezno.

Zgon. W ub. piątek, zmarł w Poznaniu komendant okręgu III. Powstańców i Wojaków, chor. W. P., ś. p. Ludwik Wittenbeck. Pogrzeb odbył się w poniedziałek o godz. 16,30 przy licznym udziale tut. obywatelstwa ze szpitala św. Jana w Gnieźnie na cmentarz św. Piotra.

W niedzielę, dnia 2 bm. zasnął w Bogu w Poznaniu emer. dyrektor państwowego gimnazjum w Gnieźnie, kawaler orderu „Polonja Restituta", prof ś. p. Stanisław Drzażdżyński. Eksportacja zwłok odbyła się w środę, dn. 5 bm., o godz. 15 z domu żałoby w Poznaniu przy ul. Mickiewicza 30. Dnia 6 bm. odbędzie się w Gnieźnie o godz. 11,30 nabożeństwo żałobne w kościele farnym, poczem nastąpi złożenie zwłok do grobu rodzinnego na cmentarzu św. Piotra.

Wycieczka biskupów w Gnieźnie. W niedzielę w godzinach przedpołudniowych przybyła z Poznania z międzynarodowego kongresu akademickiego misyjnego do grodu naszego wycieczka arcybiskupów, biskupów i wyższych dostojników kościelnych z prymasem, ks. arcybiskupem Hlondem na czele, celem zwiedzenia katedry gnieźnieńskiej oraz, aby pomodlić się u grobu św. Wojciecha.

Posiedzenie rady miejskiej odbędzie się w czwartek, dnia 6 października br. o godz. 6-tej popoł. w auli szkoły handl.-przemysł.

„Oj mężczyźni, mężczyźni" na scenie hot. Europejskiego. Teatr Miejski w Toruniu zjeżdża do Gniezna w piątek, dnia 7 października br. z doskonałą krotochwilą Kazimierza Zalewskiego p. t. „Oj mężczyźni, mężczyźni!".

Sztuka ta wywołała ogromne zainteresowanie wśród publiczności toruńskiej, dzięki wprost koncertowej grze artystów i bardzo starannej wystawie. Piekne dekoracje wykonał p. R. Czaplicki.

Strzelanie konkursowe o nagrodę wędrowną okręgu III. Tow Powst. i Wojaków odbyło się w niedzielę, dnia 2 bm. na strzelnicy wojskowej. Nagrodę wędrowną, ryngraf, zdobył zespół (5 członków) Gniezna. Poszczególne wyniki: I. Gniezno, 81 punktów; II. Mieleszyn, 73 p.; III. V. Witkowo, 60 p.; VI. Powidz, 47 p.; VII. Kłecko 46 p.; VIII. Zdziechowo 27 p. Najważniejsze wyniki jednostkowe: I. Antoni Klimacki (Mielerzyn) 26 p.; II. Jezierski (Kłecko) 22 p.; III. Wincenty Pomorski (Powidz) 22 p.; IV. i V. Macioszek i Bilski po 21 p.; VI. i VII. Sójka i Kowalski po 20 p.; VIII. Kozłowski 19 p.; IX. Ślusarski 18 p.; X. i XI. Stefaniak i Kozanecki po 17 p., XII. i XIII. Dutkiewicz i Strzelczyk. Zwycięzcy wybrani zostali na strzelanie związkowe do Poznania dnia 9 bm. Pozatem pierwsi trzej otrzymali żetony.

Pożar stodoły. Gospodarzowi Józefowi Machnickiemu z Szemborowa (pow. wrzesiński) spaliła się stodoła.

Samobójca. Dnia 3 bm. około godz. 6 rano powiesił się we własnem mieszkaniu przy ul. Koszarskiej 4 Włodzimierz Sławiński, lat 30. Przybyły lekarz stwierdził śmierć. Sławiński był sekretarzem przy Powiatowej Komendzie P P. w Gnieźnie, skąd został wydalony za malwersacje pieniężne w wysokości około 500 zł. W tym samym dniu o godz. 9 miała się odbyć rozprawa przed sądem okręgowym w Gnieźnie przeciwko S. o sprzeniewierzenie.

Wieleń.

Zmiana nazwy miasta. Szczególne szczęście miało nasze miasto z korespondencją do niego adresowaną. Wszyscy pamiętali, że istnieje w Polsce miasto Wieluń, a nikt nie chciał wiedzieć o istnieniu Wielenia, mimo że ten, nad dzisiejszą granicą niemiecką, jest starszy o kilka wieków od tamtego, położonego na granicy Śląska i b. Kongresówki. Korespondenci sami stale bałamucili, używając mylnie w adresie litery u, a poczta najczęściej listy nawet dobrze adresowane, zamiast do nas, słała do Wielunia. Wobec tego dla rozróżnienia zarząd miasta zaczął używać nazwy „Wieleń nad Notecią" postarał się o zalegalizowanie tego przez władze państwowe. W tych dniach minister spraw wewnętrznych ostatecznie rzecz zatwierdził, i odtąd mieszkamy w Wieleniu nad Notecią.

Bogaty zbiór przedmiotów do użytku kościelnego przesłał w tych dniach proboszcz tut. do Poznania, jako ofiarę naszej parafji dla misjonarzy polskich w Azji i Afryce. Zapewne wzbudzi zaciekawienie wykaz darów: 1 puszka z sukienką, 1 kielich z patyną, 2 mszały, 1 pulpit, 2 palki, 3 korporaty, 6 puryfikaterzy, 2 ornaty, 2 alby. i t. d.

Z życia wojaków. Ożywiona akcja zapanowała w Tow. Powst. i Woj. w Wieleniu i miejscowościach okolicznych. Często odbywają się ostre strzelania członków na strzelnicach wojskowych o nagrody. W towarzystwie wieleńskiem strzelało 32 członków, z których nagrodzono sześciu w nast. porządku: T. Machowina, St. Wielebski, F. Latzke, J. Bocer, J. Dratwiński, P. Stefaniak. Warunki wypełniło 90 proc. Strzelaniem kierował sierżant Staniszewski. Tegoż dnia na strzelnicy w Pęckowie pod Wieleniem, pod kierownictwem tegoż sierżanta, strzelało 42 członków Tow. Powstańców i Wojaków; 44 proc. wypełniło warunki. Królem obwołano Wiktora Piątka. Po nim najlepiej strzelali: R. Lala, W. Pikora, P. Błoch, A. Konek, J. Helak, M. Piechowiak, N. Gapski. W tych dniach w Drawsku pod Wieleniem pod kierunkiem oficera instrukcyjnego, por. Ratajczaka, strzelało 39 członków Tow. Powstańców i Wojaków; 49 proc. wpełniło warunki. 9 strzelało najlepiej: L. Piątek, F. Sikora, F. Kołpowski, Ł. Gozdowski, F. Steinborn, F. Kubis, J. Grolewski, P. Koza. W Wieleniu i w Drawsku strzelało w maskach gazowych na 150 m., podobnie jak w wieleńskim kole Podoficerów Rezerwy, gdzie strzelali wszyscy członkowie. W Pęckowie strzelano na 100 mtr.

Antagonizm. Jak dalece na każdym kroku przejawia się antagonizm między Czarnkowem a Wieleniem, tego dowodzi n. p. świeżo powstrzymanie się czarnkowskich organizacyj wojskowo-sportowych od udziału w jesiennem święcie sprawności fizycznej, urządzonem na stadjonie wieleńskim przez komitet powiatowy Przysposobienia Wojskowego. Nie uczestniczyli w zawodach ani przedstawiciele stowarzyszeń Przysposobienia Wojsk. ani hufiec szkolny. Wieleń, przeciwnie, skoro go zapraszają, na co do Czarnkowa, jedzie niepomny na niechęć sąsiada. I czasem tak się zdarza, że na jakieś zebranie wspólne zjawia się gremjalniej i punktualniej niż czarnkowscy członkowie na miejcu. Tak było właśnie na ostatniem zebraniu Powiatowego Komitetu Wychowania Fizycznego pod przewodnictwem starosty.

Nowe dzwony. Proboszcz wieleński ks. Woschke dał inicjatywę do sprawienia nowych dzwonów dla starego kościoła parafjalnego. W krótce rozpocznie się zbiórka na ten cel w mieście.

Ujście.

Z bractw ujskich.

Z tut. cechów albo bractw najstarszym jest Cech Piwowarów i Bractwo Rycerskie dzisiaj Strzeleckiem zwane.

Ciekawie przedstawia się starożytny Cech Piwowarów, który istnieje od roku 1596. Uchylić czoła należy przez troskliwą opieką, jaką mimo ognia nawiedzającego Ujście, i politycznych przewrotów, otaczane są te czcigodne pamiątki przeszłości.

Są one według starego, odwiecznego obyczaju przechowywane u cechmistrza, w szufladzie zamkniętej na dwa klucze. Jeden klucz ma cechmistrz, drugi skarbnik. W skrzyni złożone są księgi protokołów, liczne zachowane przywileje od królów polskich Zygmunta III, Władysława IV., Jana Kazimierza i Michała Korybuta. Piękne pieczęcie z czerwonego wosku częściowo dobrze zachowane, ale są i takie, które w drodze powrotnej z Wystawy w Bydgoszczy uległy uszkodzeniu. Zebrania zwołuje się po dawnemu przez obesłanie cechu z godłem przedstawiającem baryłkę od piwa, podobnem do tarczy z drzewa. Kto cechę otrzyma i przeczyta wypisane na niej wezwanie, natychmiast niesie ją do następnego brata.

Dzieje cechu „Bractwa Piwowarów", jak mówią dobrze zachowane ustawy, są ciekawe. Długie wieki żyli oni ze swego rzemiosła i z produkcji zbóż potrzebnych na jego wyrób. Mieli zakreślony teren dla swej produkcji i nie groziła im konkurencja. Zyli stosując się do paragrafów swej ustawy, która się składała z 40 punktów. To były prawa zasadnicze Bractwa, ich „konstytucja" rzemieślnicza.

Prosta ona i serdeczna, jak polska szczera natura, o zbawienie duszy jest tam pilna troska, o sprawiedliwy żywot, o dostojeństwo życia pilne staranie.

I tak czytamy w par. 3 ustawy Bractwa Piwowarów takie słowa: „Synowie prawego Brata, zupełne Bractwo po śmierci ojca powinniśmy dzierżyć" 4) „Jeśliby który brat zmarł, przecie jego żonie y dzieciom Bractwo powinniśmy dzierżyć". O tem jak mają być regulowane sprawy gospodarcze, mówi 12 par.: „Brat Brata przy kupowaniu żyta na rynku nie ma bydź zaszkodzony, pod winą kłody piwa, y trzech funtów wosku y trzech groszy do skrzynki".

Karności organizacyjnej i posłuchu dla starszyzny cechowej uczy par. 13, który tak brzmi: „Który Brat nie przyszedł za wezwaniem cechowym do Bractwa do Mistrzów starszych, będąc doma, winien będzie dać trzy funty wosku y trzy grosze do skrzynki".

39 par. uczy porządku i przezorności „Każdy brat przy wyrobie piwa lub przy suszeniu słodu ma mieć wodę w naczyniu, na obronienie i ugaszenie w przypadku ognia, pod winą pół kamienia wosku.

O sprawach obyczajowych i o opiece nad młodzieżą uczącą się piwowarskiego rzemiosła w Ujściu mówią paragrafy 29 i 37.

Par. 20 brzmi tak:

„Uczeń nie ma do karczmy chodzić a tam grać w karty i kostki, pod winą (karą) pół kamienia wosku".

37 paragraf opiewa: „A jeśliby który mlecarz albo uczeń niewłasty wszeteczne przywiódł w dom Gospodarza swego albo do pielcucha jego dla niecnoty, ten winien dać pół kamienia wosku.

Jest to wszystko ciekawym przyczynkiem do dawnych dziejów mieszczaństwa polskiego, świadczy o zdrowiu moralnem, o solidarności i rozsądku stanu średniego.

Z granicy. W tych dniach błąkał się nad granicą niej. 15-letni Stanisław Drozdowski z pod Torunia z zamiarem przejścia do Niemiec. Zapytany oświadczył, że ojca już nie ma, matka zmarła latem, kiedy nie wie. Nielegalnym emigrantem zaopiekowała się policja.

— **Naśladowania godny czyn.** Robotnicy i pracownicy Wielkopolskiej Wytwórni Chemicznej „Blask" S. A. w Poznaniu zobowiązali się wobec olbrzymiej klęski, jaką nawiedzioną została Małopolska, płacić przez przeciąg 6 miesięcy 1% od swoich uposażeń na rzecz nieszczęśliwych powodzian, co wynosi razem złotych 1020. Pierwszą ratę wspomniana firma posłała na ręce prezesowej Komitetu Niesienia Pomocy dla Powodzian, p. prezydentowej Mościckiej.

Z POMORZA.

BRZEŹNO, pow. świecki. (To i owo). Do licznych wiosek na terenie powiatu świeckiego powstałych podczas kolonizacji niemieckiej należy i wieś Brzeźno, licząca 46 osadników. Wioska ta posiada obecnie ⅔ Polaków. Grunt w Brzeźnie dobry, położenie wioski bardzo ładne. Znacznie rozwinięte jest tu sadownictwo. W pośrodku wsi znajduje się ładny park — dzieło dawnych właścicieli Brzeźna. Wśród drzew parku znajduje się okazały budynek szkolny z wieżyczką, zamienioną na dzwonnicę, z której tradycyjnie wydzwania się umarłym. Sołtysem jest tu kierownik szkoły p. Kowalski.

Na jednem z ostatnich posiedzeń miejsc. Rady Gminnej postanowiono nadać wiosce cechy wyraźnie katolickie i polskie. Uchwalono pobudować na chwałę Bożą w dowód wdzięczności za wolność Ojczyzny — Bożą Mękę, której poświęcenie niebawem się odbędzie.

OSIE. (Zniesienie filji Kasy Chorych). Z dn. 1 bm. została zlikwidowana filja Kasy Chorych w Osiu. Wszelkie sprawy należy kierować wprost do Kasy Chorych w Świeciu, zaś kartki do lekarza i opatrunki wydają siostry zakładu św. Józefa w Osiu.

Potrzeba czynu. Wśród członków Kółka Rolniczego coraz większe zainteresowanie budzi sprawa urządzenia w Osiu mleczarni i zbiornicy. Nad tą kwestją obszernie debatowano na ostatniem posiedzeniu. Oby tylko zdołano rzuconą myśl w czyn zamienić.

KRÓL. NOWAWIEŚ, pow. wąbrzeski. (Z życia młodzieży). Tut. Stow. Młodzieży Polskiej kat. (męskie) urządziło w ub. niedzielę w sali p. Grzeszewskiego zabawę z przedstawieniem amatorskiem. Odegrano dwie sztuczki i to: „Łakomy Walek" i „Żyd w beczce". Aktorzy wywiązali się ze swych zadań znakomicie, za co należy im się i tym wszystkim, którzy się przyczynili do zorganizowania tej zabawy uznanie, tem więcej, że są to zawsze jedni i ci sami, którzy się starają szerzyć oświatę wśród tut. obywatelstwa, pracując czy to w Stow. Młodzieży, Tow. Śpiewu czy też w Sokole. Większość jednak miejscowego obywatelstwa zamożnego niestety okazuje pewną obojętność czy też niechęć do towarzystw. I dlaczego?

IŁOWO. (Pożegnanie pasterza parafji). W ub. niedzielę żegnał się z parafją ks. prob. Sochaczewski. Zasłużył się on wielce około budowy kościoła, którego poświęcenie odbyło się w Zielone Świątki. Żegnano odchodzącego pasterza parafji z głębokim żalem.

Sępólno.

Poświęcenie sztandaru Stow. Młodzieży w Wałdowie, powiat Sępólno. W ub. niedzielę, obchodziło tut. Stow. Młodzieży uroczystość poświęcenia sztandaru. Na uroczystość tę przybyły Stowarzyszenia z Sępólna, Więcborka, Lutowa, Gostyczyna, Obodowa, Wielowicza, Pamiętowa, Komierowa. Rano o godz. 10 zbiórka na rynku i wymarsz z orkiestrą do kościoła Przed samym poświęc. sztand. przemówił ks. adm. Zygmanowski. Chrzestnymi byli pp. hr. Bnińscy, Komierowscy, Senscy, Januszewscy, Heltowie, Zielaskowski, Kulczykowie, Rybka, Żydorkowa, Bełwonowa, Kujatowie, Goldyszewiczowie. Po uroczystej sumie odbyła się przysięga na rynku, którą odebrał ks. adm. Zygmanowski Gwoździ ofiarowano 12-cie, m. in. starosta z Sępólna Ornas, ks. adm. Zygmanowski. Życzenia złożyli: p. Młodzianowski, wojewoda pomorski, p. generał Berbecki, dow. O. K. VIII., p. Prądzyński, prezes Tow. Powst. i Woj. dzielnicy pomorskiej. Po defiladzie i obiedzie żołnierskim nastąpił wymarsz do ślicznego parku p. Dalkiego, gdzie odbyły się gry, zawody, koncert, loterje i t. d. Wieczorem tańczono na dwóch salach. Społeczeństwo nadzwyczaj interesowało się całą uroczystością i nie szczędziło niczego, by to święto młodzieży wałdowskiej wypadło jak najwspanialej. I nigdy może wałdowiacy nie ubawili się tak doskonale, jak w tym uroczystym dniu.

Patronem Stowarzyszenia jest ks. adm. Zygmanowski, prezesem A. Elas, kier. szkoły w Nowem Wałdowie. W tym samym dniu przyjęto też dzieci do pierwszej Komunji św. w liczbie 50. Po uroczystości kościelnej wręczył dzieciom ks. adm. Z. śliczne obrazki pamiątkowe.

Radzyn.

Z życia młodzieży naszej. W ub. niedzielę urządziło Kat. Stow. Polsk. Młodzieży Męskiej przedstawienie i zabawę taneczną.

W sali p. Niedzielskiego odegrano krotochwilę „Kominiarz i piekarz" oraz odśpiewano kilka pieśni humorystycznych. Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna.

Za inicjatywą ks. patrona Lewandowskiego tańczono tylko swojskie polskie tańce. Nagrodę za najładniejsze tańce zdobyły dwie panienki i to pp. Jadwiga Macieszyńska i Marta Lewandowska. Nagrodę pieniężną ofiarowały odznaczone na sztandar młodzieży męskiej.

Przejeżdżając przez Radzyń, zatrzymali się w Strzelnicy pp. kapitan Goga, dyrektor Samoliński i poseł Krzymiński, wszyscy z Grudziądza, a dowiedziawszy się, że impreza urządzoną została na spłacenie sztandaru, ofiarowali na ręce prezesa Zakrzewskiego 15 zł na ten cel.

Należy im się zato podziękowanie.

Przy dobrej muzyce i dobrych tańcach bawiono się ochoczo do godz. 2-ej rana.

Starogard.

Poświęcenie nowej sali. W sobotę 1 bm. odbyło się poświęcenie nowej sali p. Wojcieszaka przy ul. Kościuszki. Sala ta posiada podłogę parkietową i jest niemal tak duża, jak Sokolniczówka, t. j. największa sala Starogardu.

Z okazji poświęcenia sali odbyła się w sobotę pierwsza zabawa taneczna dla zaproszonych gości, a w niedzielę druga zabawa dla szerokiego ogółu.

Starogard ma obecnie trzy wielkie sale t. j. Sokolniczówkę, salę p. Wojcieszaka i „Polonję". Ostatnia, znacznie mniejsza od poprzednich, wydzierżawiona jest przez „Scenę Polską". Tutejsze tow. powitają nową salę z wielką radością, bo nie będą potrzebowały się kłócić między sobą o Sokolniczówkę, jak to często dotychczas się zdarzało.

Koncert „Lutni" w Bobowie. W niedzielę, 2 bm. urządziła tut. „Lutnia" koncert w Bobowie. Na program złożyły się śpiewy, pantominy i koncert własnej orkiestry. Koncert wypadł dobrze. Zaznaczyć należy, iż w dniu 6 listopada urządza „Lutnia" wieczór humoru i wesołych piosenek w Starogardzie.

Uciekli z domu rodzicielskiego. Dwóch 15-letnich chłopców Bernard Sumiński i Aleksy Koziczkowski z Szpęgawska opuścili 29 sierpnia dom rodzicielski i dotychczas nie wrócili. Ktokolwiek wiedziałby o ich pobycie, niech doniesie ojcu jednego z nich a mianowicie Sumińskiemu w Starogardzie, Boroka nr. 9.

Tczew.

Bazar na rzecz szpitala św. Wincentego. Bazar, który się odbył w ub. niedzielę na rzecz szpitala św. Wincentego w salach Domu Miejskiego, wypadł znakomicie. Społeczeństwo nasze w pełnym zrozumieniu celu imprezy przybyło bardzo licznie. Komitet dołożył wszelkich starań, ażeby urozmaicić wentę. Przedstawienia w postaci rozmaitych korowodów i ewolucji baletowych, świetnie pomyślanych przez siostry Martę i Jadwigę z zakładu św. Wincentego udały się wspaniale i podobały się ogólnie. Tow. Pań Miłosierdzia tak zastawiło różnemi smakołykami zimnemi i gorącemi stoły, że się wprost uginały od doborowego jadła. Orkiestra Młodzieży Katolickiej pod batutą p. Mikuszyńskiego, znakomicie wywiązała się ze swego zadania. Duszą komitetu byli pp. inspektor Binek i p. Wilga.

Pożar w Subkowach. W ub. niedzielę wybuchł pożar w Subkowach. Straż subkowska wezwała na pomoc tczewską straż ochotniczą.

Dwa większe gospodarstwa pp. Morawskiego i Neumana ogarnęła pożoga. Dwie stodoły ze zbożem a także wszystkie maszyny rolnicze i stajnie z żywym inwentarzem spłonęły. Z wielkim wysiłkiem przy pomocy straży z Pelplina, Radostowa, Małej i Wielkiej Słońcy oraz Małego Garca zdołano zlokalizować grożący całej wsi ogień około godz. 10 wiecz. Brak wody dał się ogromnie we znaki. Przyczyny pożaru, nie stwierdzono narazie. Zachodzi jednak podejrzenie, że podłożyła go jakaś zbrodnicza ręka.

W kręgielni Domu Miejskiego w dniu 1 bm. odbyło się kulanie o godność króla tczewskiego klubu kręglarskiego „Merkur" w obecności wszystkich członków oraz z zaproszonych gości z klubu kręglarskiego „Batyk".

Królem został p. Sarafin Sobierajski na rok jeden, którego udekorowano zawieszeniem wspaniałego łańcucha królewskiego. Pierwszym rycerzem obwołano p. Guzińskiego, drugim p. Bolesława Glinieckiego.

Jako premję otrzymał p. Sobierajski prześliczną kryształową wazę, p. Guziński zastawę do owocu, p. Gliniecki serwis do kawy. Dalsze nagrody otrzymali pp.: Śpiewak, Stępka, Synak, Wudarski, Mikołajczyk, Kiedrowski, Henryk Gliniecki, Władysław Guziński i Szynalewski.

Po zawodach przyjmował zarząd wszystkich gości kolacją, która przeciągnęła się do późnej godziny w nadzwyczaj miłym nastroju.

Wielki Koncert smyczkowy. Tow. Kapela „Moniuszko" urządza w sobotę, dnia 8 bm. o godz. 19,30 wiecz. w wielkiej sali Domu Miejskiego wielki koncert skrzypcowy z współudziałem pierwszorzęnych sił Polsk. Tow. Muzycznego z Gdańska na rzecz dotkniętych powodzią rodaków w Małopolsce. Ceny dla wszystkich dostępne. Program w afiszach. Po koncercie odbędzie się zabawa taneczna.

Rozporządzeniem policyjnem na mocy § 15 o święceniu niedziel i dni świątecznych od 1. 10. wszelki ruch kołowy w święta w czasie od 9 rano do 12,30 w południe no ulicy Dworcowej, na przestrzeni od ul. Łaziennej do St. Rynku jest wstrzymany, aby nie przeszkadzać w nabożeństwach.

Uroczystość wojacka w Żelgoszczy powiatu starogardzkiego.

Korespondent nasz donosi:

W niedzielę, 2 października odbyła się w Żelgoszczy uroczystość poświęcenia sztandaru Tow. Wojaków. W uroczystości tej wzięły liczny udział placówki wojackie ze Starogardu, Kocborowa, Semlina, Skórcza, Dąbrówki, Bobowa, Szlachty, Osieczny, Czarnejwody, Lubichowa itd., oraz miejscowe towarzystwa. Nabożeństwo przed ołtarzem polowym, odprawił ks. Arasmus z Kasparusa. Pienia religijne wykonała „Lutnia" z Lubichowa. Chrzestnymi byli: pp. Mulczyńscy ze Starogardu, Wardzińscy i Czarneccy ze Skórcza, zastępca starosty p. Dembski i inni. Raport odebrał p. hr. Mielżyński. W ordynku stanęło przeszło 500 druhów i 14 sztandarów. Ceremonję poświęcenia sztandaru zakończono odśpiewaniem jednej zwrotki „Boże coś Polskę", poczem odbyła się defilada, która wypadła wspaniale.

Po defiladzie odbył się wspólny obiad żołnierski, podczas którego wygłoszono kilka przemówień. P. hr. Mielżyński zachęcał do wytrwałej pracy na niwie wojackiej.

Po obiedzie rozpoczęły się rozmaite gry i zabawy, a następnie tańce.

W drzewiec nowopoświęconego sztandaru wbito ogółem 18 gwoździ pamiątkowych. Cała wioska była pięknie przystrojona, w tym dniu dla Żelgoszczy tak bardzo uroczystym.

Wejherowo.

Z posiedzenia Rady Miejskiej. — Ministrowie i wojewoda pomorski w Wejherowie. Prezes Banku Polskiego wizytuje tut. filję. Jarmark.

Posiedzenie Rady Miejskiej zagaił przewodniczący p. Scheiba. Na tegoroczny ogólny Zjazd Przedstawicieli Miast wybrano jednogłośnie burmistrza Kruczyńskiego a na jego zastępcę prezesa Rady Miejskiej p. Scheibę. Do komisji badania cen wybrano sekr. sądowego p. Rutkiewicza. Następnie Rada powzięła uchwałę w sprawie parcelacji Śmiechowa, chcąc zużyć teren pod budowę w myśl ustawy o rozbudowie miast. Rozchodzi się o obszar 300 ha. Uchwalono wszystkim urzędnikom i funkcjonarjuszom jednorazowy zasiłek, jaki otrzymują urzędnicy państwowi w jednej racie na I. X. Pozatem uchwalono jednorazową subwencję 300 zł. dla ludności dotkniętej klęską powodzi w Małopolsce Wschodniej.

Burmistrz podał do wiadomości, że Magistrat czuł się zniewolony z przyczyn ważnych zawiesić jednego z urzędników celem przeprowadzenia dochodzeń. Burmistrz zapowiedział, że odtąd w porze zimowej Magistrat nie będzie już więcej dokarmiał bezrobotnych, tylko zatrudni ich przy pracach doraźnych. Rada zaakceptowała takie załatwienie sprawy z zadowoleniem, przyczem radny p. Kwiatkowski zwraca uwagę na dość wielką ilość ubogich i starców, cierpiących wielką biedę i głód i prosił Magistrat, żeby dla nich w najbliższym czasie otworzono kuchnie. Burmistrz przyrzekł przychylne załatwienie wniosku w Magistracie. W wolnych głosach przeczytał p. przewodniczący nagły wniosek rzeźników, domagających się wyboru innej komisji do badania cen. Wniosek rzeźników referował p. Kwiatkowski. Rada przekazała sprawę Magistratowi. Roboty około domu mieszkalnego, z 16 mieszkaniami już rozpoczęto. Budowę wykonuje budowniczy Scheiba a będzie ona gotową do czerwca przyszłego roku. Kosztować będzie około 130 000 zł.

W ub. piątek i sobotę bawił u nas minister Składkowski i w towarzystwie p. wojewody przeprowadził lustrację tut. starostwa i komendy policji państwowej. W sobotę o godz. 12 udał się p. minister do Kartuz i Kościerzyny.

W tym samym czasie bawił w Wejherowie minister Niezabytowski i zlustrowal tut. Nadleśnictwo i Urząd Morski, jak również sąsiednie nadleśnictwa.

Przed kilku dniami odwiedził tut. filję Banku Polskiego prezes tegoż Banku p. Karpiński z Warszawy i odbył konferencję w sprawie przeniesienia Banku do Gdyni i powierzenia czynności bankowych jednej z miejscowych instytucji bankowych.

W czwartek, 6-go bm. odbędzie się w Wejherowie doroczny jarmark kramny oraz na bydło i konie.

Puck.

Z pobytu ministra spraw wewn. W ub. piątek odbywał w mieście naszem minister spraw wewnętrznych p. gen. Składkowski w towarzystwie p. wojewody pomorskiego inspekcję tut. starostwa, poczem udał się do tut. magistratu. Minister zapoznał się z ogólnym stanem miasta naszego, wskazał na wielkie znaczenie parku, zachęcał do dalszego upiększenia miasta, popierając przytem plan obywatelstwa naszego w sprawie urządzenia nad zatoką plaży.

Z Pucka udał się p. minister do sąsiedniego miasta Wejherowa.

Powrót delegacji z Warszawy. — Nadzwyczajne posiedzenie rady miejskiej. — Budowa rzeźni i wodociągów. Z końcem ub. tygodnia powróciła z Warszawy delegacja miasta naszego i powiatu morskiego, która, jak wiadomo, wyjechała z memorjałem w sprawie przywrócenia starostwa b. powiatu puckiego. Przyjęta cza została w odnośnych ministerstwach, gdzie przyrzeczono jej w miarę możności przychylne załatwienie sprawy. Zarazem udała się delegacja do Banku Gospodarstwa Krajowego, celem uzyskania pożyczki dla miasta na budowę rzeźni miejskiej i wodociągów. Pertraktacje dały pożądany wynik. Miasto ma otrzymać pożyczkę w wysokości 300.000 zł w złocie.

Natychmiast po powrocie delegacji z Warszawy, zwołane zostało nadzwyczajne posiedzenie rady miejskiej, gdzie zastępca burmistrza p. Antoni Miotk, zdał sprawozdanie z pertraktacji w sprawie pożyczki.

W końcu rada miejska uchwaliła zaciągnąć pożyczkę w wysokości pół miljona złotych w złocie.

Taryfa płac rolnych na Pomorzu

na miesiąc wrzesień.

Komisja wymieniona w § 15 działu I. kontraktu taryfowego na rok 1927/28 obliczyła płace dla deputatników i dla pozostałych robotników rolnych na miesiąc wrzesień 1927 r. na podstawie ustalonej ceny żyta za ctr. pojedyńczy 19.50 zł.

Ręczniacy 11,38 zł.
Stróże, skotarze, oprzętacze, wartownicy 13,00 zł.
Fornale, pracujący stale końmi 14,63 zł.
Włodarze 16,25 zł.
Owczarze 17,88 zł.
Rzemieślnicy bez narzędzi 26,00 zł.
Rzemieślnicy z narzędziami 29,25 zł.

W powiatach gniewskim i tczewskim dla wszystkich kategoryj ordynarjuszy oprócz rzemieślników wzamian obniżonej ordynarji pensje wynoszą a 3 ctr. rocznie więcej tj. miesięcznie 4,88 zł.

W powiecie starogardzkim o 2 ctr. rocznie więcej, tj. miesięcznie 3,25 zł. Dla rzemieślników w powiecie gniewskim i tczewskim wzamian obniżonej ordynacji pensje wynoszą o 2 ctr. rocznie więcej, t. j. miesięcznie 3,25 złotych, a w powiecie starogardzkim o 1 ctr. rocznie więcej t. j. miesięcznie 1,63 zł.

Zaciężnicy. Kateg. I. a) dziewczęta i chłopacy od 14—15 lat według obopólnej umowy. Kateg. I. b) dziewczęta i chłopacy od 15—16 lat 0,64 zł.; Kateg. II. a) dziewczęta i chłopacy od 16—18 lat, 1,12 zł.; Kateg. II. b) dziewczęta i chłopacy ponad 18 lat 1,36 zł.; Kateg. III. chłopacy od 18—21 lat 1,76 zł.; Kateg. IV chłopacy ponad 21 lat zdolni do wszelkiej pracy i do kosy 2,72 zł.

Chałupnicy. Chałupnicy 2,48 zł; — Dziewczęta i chłopacy wolnego robotnika otrzymują zapłatę w gotówce zaciężników odnośnej kategorji o (8 groszy więcej).

Dla służby włościańskiej (gburskiej) za miesiąc wrzesień 1927 r. Parobcy i dziewczęta od 14—16 lat — 2 ctr. żyta miesięcznie 39 zł.; Parobcy i dziewczęta od 16—18 lat — 2¼ ctr. żyta miesięcznie 43,88 zł. Dziewczęta ponad lat 18 i chłopacy do lat 20 — 2,65 ft żyta miesięcznie 51,68 zł. Robotnicy ponad lat 20 — 2 ctr. 90 ft. żyta miesięcznie 56,55 zł.

Dojarze. Wynagrodzenie dojarza wynosi według § 3 kontraktu dla szwajcarów: ad 1. od sztuki krowy dojnej, wołu roboczego, stadnika rozpłodowego 1,28 zł.

2. od sztuki jałowizny powyżej 10 tygodnia do dojścia do krowy dojnej lub wołu roboczego 0,80 zł.

3. za wychowanie zdrowego cielaka do 10 tygodni 0 80 zł.

Płace kobiet. Jako wynagrodzenie pobierać będzie żona pracownika za przepracowaną godzinę 0,32 zł.

Robotnicy sezonowi. Kateg. I. Robotnicy (mężczyźni) ponad 21 lat, zdolni do wszelkiej pracy męskiej i do kosy 2,88 zł.; II. chłopcy od 18—21 lat wykonywujący wszelką pracę męską oraz dziewczęta ponad lat 18 — 2.24 zł.; III. dziewczęta i chłopacy od 16—18 lat 1,76 zł.

V. Zjazd Wszechpolski Zw. Hallerczyków w Toruniu.

(Od własnego korespondenta)

W dniach 2 i 3 bm. odbywał się w Toruniu doroczny Walny Zjazd Związku b. Hallerczyków, piąty z rzędu Po nabożeństwie w kościele św. Jakóba odbyła się defilada przybyłych drużyn młodzieży, delegacyj związkowych i stowarzyszeń, którą odebrał generał Haller w otoczeniu franc. misji wojskowej z jen. Pujo na czele oraz przedstawicieli miejskich władz państwowch i stowarzyszeń, poczem o godz. 12 nastąpiło otwarcie zjazdu. Po przemówieniu gości i wybitniejszych delegatów oraz przedstawicieli prasy, udekorowano odznaczonych „Mieczami Hallerowskiemi”. Popołudniu odbyły się zawody lekkoatletyczne Drużyn Błękitnych, w których pierwszeństwo wzięła drużyna poznańska. Wieczorem odbyło się przedstawienie w teatrze a nast. raut i zabawa taneczna w Strzelnicy.

Nie od rzeczy też będzie wspomnieć o przemówieniu generała Hallera przy obiedzie, w którem generał podkreślając wojskową służbowość Związku wskazał na obowiązek pełnienia służby poza Ojczyzną przedewszystkiem Bogu, i nawoływał do czynnego wyznawania zasad naszej wiary katolickiej do siania w pierwszym rzędzie pokoju i wzajemnej miłości bliźnich. Przy tej sposobności zebrano pewną kwotę na Misje Katolickie i na powodzian w Małopolsce.

Dzień drugi zjazdu wypełniły obrady. Ustępujący prezes zarządu głównego pułk. rez. Loth, mówiąc o b złem położeniu Związku winowajców szukał tylko w powierzonych mu szeregach i znalazł ich Przyczyn i sprawców zła szukał też w swem najbliższem gronie współpracowników.

Cieszył się generał, że tak otwarcie postąpiono z jednostkami, kalającymi dobre imię Związku, cieszyli się uczestnicy zjazdu, że mówi się prawdę, do której uznania tak mało ludzi ma cywilną odwagę, by ją poprzeć. I choć gorzką ona była, to jednak radośnie ją przyjęto. To nic, że dowiedziano się o długach i nieuczciwych manipulacjach pewnych osobników, stojących czas jakiś u góry Związku i przy gen. Hallerze. Takich ludzi pełno wszędzie było i jest jeszcze. To też tem chętniej postanowiono zabrać się do pracy w zmniejszonem gronie, ale pewnem, ideowem.

Ustępujący prezes sprawozdaniem tem odsłaniającem rzeczywistość zyskał powszechne zaufanie delegatów chorągwi, zyskał też uznanie za swą twardą pracę wraz z kpt. Polońskim w zarządzie Pokwitowano więc mu chętnie, mimo mocno biernego bilansu finansowego związku. Po przemówieniach generała i delegatów rozpoczęto właściwe obrady nad zgłoszonemi przez komisję wnioskami. Dyskusja, częstokroć była ostra i namiętna. Uchwalono upoważnić Z. Gł. do mianowania swych pełnomocników (komisarz) tam, gdzie władze oddziału Związku okażą się na miejscu i nieposłuszne. Drużyny Błękitne mają prowadzić swą osobną kasowość. W sprawie Hallerowa i podobnych, zjazd upoważnił prezesa lub jednego z jego zastępców wraz z sekretarzem do występowania w imieniu Związku u władz sądowych. Uchwałę tą spisał notarjusz Zjazdy uchwalono odbywać w miarę potrzeby, jednak przynajmniej raz do roku; postanowiono wznowić własny organ („Hallerczyka”), umundurować wszystkich członków związku, utworzyć za wszelką cenę Legjon Polski i połączyć się z pokrewnemi organizacjami, delegować w tym roku przedstawiciela Związku na FIDAC w Londynie. Najwięcej dyskusji wywołał wniosek o przeniesieniu zarządu głównego ze stolicy do Lwowa a to rzekomo z braku ludzi do pracy w Warszawie. Wniosek ten upadł. Uchwalono też następujące rezolucje:

V-ty Walny Zjazd Hallerczyków wzywa wszystkich b. żołnierzy, którzy służyli pod dowództwem gen. Hallera, aby wstępowali do Zw. Hallerczyków, który ma na celu obronę państwa polskiego, obronę jego praworządności i obronę honoru narodu”.

„Błąd niedokończenia zwycięstwa nad Niemcami państw sprzymierzonych mści się tragicznie. Oto na polach Tannenberga podnosi łeb hydra zachłanności niemieckiej i żada krwi, która przez usta swego duchowego wodza dzisiejszych Niemiec, Hindenburga grozi światu nową pożogą. Krwi przelewu nie chcemy, ale sprowokowani odpowiemy drugim Grunwaldem, bo 30 miljonów serc polskich bije w jeden rytm: nie damy ziemi skąd nacz ród!”.

Na zakończenie zjazdu wybrano nowy Zarząd Główny w osobach pp. pułk. rez. Arciszewskiego z Łodzi (prezes), pułk. rez Eustachiewicza ze Lwowa, (wiceprezes), jako członków zarządu ks. Godlewskiego, Podoskiego, widalskiego, Zygadlewicza, adw. Godlewskiego, Dzieduszyckiego, ks. Panasia, R. Pintare i Gajdacza. Nadto w skład zarządu wchodzą wszyscy prezesi poszczególnych chorągwi. Zjazd dziękował za doznane przyjęcie członkom zarządu plac. toruńskiej pp. Bukowskiemu, Malinowskiemu i Małeckiemu, podobnie jak p. J. R. Dworzańskiemu za jego dzielną i owocną pracę dla Druż. Błęk. w Poznaniu.

B. Ł.

Warunki pożyczek w Państwowym Banku Rolnym.

Państwowy Bank Rolny udziela obecnie **długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych w złotych 8% listach zastawnych:** na inwestycje rolne oraz inne potrzeby gospodarcze, a więc również na spłatę uciążliwych długów, tudzież spłaty, wynikające z rozporządzeń testamentowych i działów rodzinnych.

Pożyczki długoterminowe Państwowego Banku Rolnego winny być zabezpieczone **hipotecznie na pierwszem miejscu.**

O pożyczkę długoterminową na powyższe cele starać się mogą tylko właściciele hipotecznych posiadłości rolnych o obszarze **nieprzekraczającym w okręgach przemysłowych i podmiejskich — 80 ha., na pozostałym zaś obszarze 240 ha.,** z wyjątkiem Kresów Wschodnich, dla których norma ta może być zwiększona do 400 ha. (według ustawy o wykonaniu reformy rolnej), przyczem pierwszeństwo przy otrzymaniu pożyczki mają mniejsze gospodarstwa do 100 ha.

Właściciele gruntów niehipotekowanych mogą dopiero wówczas ubiegać się o pożyczkę, gdy **wywołają hipotekę na swoją posiadłość,** a bank, określając wysokość pożyczki, uwzględni również koszta poniesione przez właściciela przy wywołaniu hipoteki.

Dzierżawcy gospodarstw rolnych **o pożyczkę ubiegać się nie mogą.** Grunta obciążone ograniczeniami prawa własności, będące w sporach lub długoletniej dzierżawie nie mogą stanowić zabezpieczenia dla udzielanych przez bank pożyczek długoterminowych.

Ubiegający się się o pożyczkę winien złożyć **podanie** ze wskazaniem wysokości żądanej pożyczki, okresu jej umorzenia oraz szczegółowego oznaczenia celów, na jakie ma być użyta. Do podania o pożyczkę należy dołączyć wyciągi hipoteczne (zgodnie z obowiązującymi przepisami w poszczególnych dzielnicach kraju), polisy ubezpieczenia budynków od ognia za rok bieżący itd., poczem bank zarządzi oszacowanie posiadłości. **Oszacowanie** może być dokonane przez taksatora banku na gruncie (na koszt ubiegającego się o pożyczkę), lub kameralnie, t. zn. bez żjazdu na grunt, w wypadkach, gdy żądana pożyczka nie przekracza 20 tysięcy złotych: oszacowanie takie będzie dokonywane na podstawie dokumentów, uznanych przez bank za dostateczne. Pożyczka, określona na podstawie ustalonego szacunku, nie może wynosić mniej, niż 500 zł.

Na podstawie oszacowania posiadłości bank udziela pożyczki **do wysokości ½ ustalonego szacunku,** jeżeli oszacowania dokonano przez taksatora banku na gruncie, a **do wysokości ⅓ szacunku,** jeżeli oszacowania dokonano kameralnie.

Pożyczki udzielane będą **na lat 10, 20 i 30. Wysokość rat półrocznych,** któremi pożyczka będzie spłacana, wynosi łącznie z amortyzacją w złotych w złocie: a) przy pożyczce 10-letniej zł. 7 gr. 50 od każdych 100 zł. w złocie pożyczki; b) przy 20-letniej zł. 5 gr. 06; c) przy 30-letniej zł. 4 gr. 43. Prócz tego przy każdej racie pobierany będzie dodatek na administrację w wysokości ¼% od nominalnej sumy długu.

Raty półroczne płatne będą dnia 1-go kwietnia i 1 października każdego roku.

Listy zastawne, uzyskane z tytułu powyższych pożyczek są przez bank obecnie realizowane na rachunek dłużników, którzy wobec tego otrzymują pożyczki w gotowiźnie.

Ubiegający się o pożyczkę właściciele gospodarstw podania swe winni kierować do tych **oddziałów Banku Rolnego,** których kompetencjom dane okręgi podlegają. Oddziały istnieją w: Warszawie, **Poznaniu, Grudziądzu,** Lwowie, Krakowie, Wilnie, Łucku, Katowicach.

Z Grudziądza.

Z dotychczasowej działalności Komitetu obywatelskiego pomocy dla głodnych dzieci w Grudziądzu.

Pierwszy impuls do przeprowadzenia akcji rozdziału ciepłych śniadań między głodne dzieci dało Pomorskie Województwo w Toruniu przez ofiarę przeszło 100 pusz. kondensowanego mleka. Odtąd w czasie od lutego 1926 roku do włącznie czerwca 1926 roku a następnie od grudnia 1926 roku do 4 czerwca 1927 roku otrzymywały biedne dzieci szkolne w 6 szkołach powszechnych w Grudziądzu codziennie w dniach nauki ciepłe śniadanie, składające się z gorącej kawy z mlekem i cukrem i 2 bułeczek, częściowo też zamiast kawy kakao.

W roku szkolnym 1925-26 673 dzieci a w roku szkolnym 1926-27 z początku 461 dzieci, która to liczba wzrosła wnet do 659, korzystało ze śniadań. Podczas ferji szkolnych w r. 1926 Komitet poparł funduszem swym „półkolonje wakacyjne”, na których około 100 biednych dzieci szkolnych wśród zabawy na wycieczkach korzystało ze śniadań. Na Wielkanoc roku 1926 i roku 1927 wszystkie dzieci korzystające ze śniadań otrzymały „Święcone” składające się z strucla dwufuntowego, 1 funta kiełbasy i 2 jajek, a w roku 1927 nadto i cukierki i ciasta — dzięki ofiarności społeczeństwa. — Rozdanie „Święconego” odbyło się w obu latach uroczyście przy udziale duchowieństwa, rektorów szkół grona nauczycieli, członków komitetu i publiczności a zwłaszcza rodziców dzieci.

W roku szkolnym 1925-26 dochód łączny wynosił 9024,13 zł., rozchód 7862,06 zł., pozostała więc na fundusz roku szkolnego 1926-27 kwota 1162,07 zł. W roku szkolnym 1926-27 dochód łącznie odsetek od wkładek oszczędnościowych wynosił 8175,37 zł, rozchód 7717,89 zł, pozostała więc nadwyżka w kwocie 457,48 zł. Z większych ofiar ponad 50 zł. wymienić należy dodatek Magistratu m. Grudziadza w kwocie dotychczas 4900 zł., Dyrekcja „Pepege” w kwocie 500 zł., firmy „Herzfeld i Viktorjus” w kwocie 300 zł., szkoły im Marcińkowskiego z „Jasełek” w kwocie 148,68 zł., adwokatów Wysockiego i Dr. Spitzera po 100 zł, browaru „Kuntersztyn” 100 zł., Schutzverband selbst. Kaufleute (adwokat Partikel) 100 zł., Centralnej Mleczarni Grudziądz 100 zł, ze „Święta sportowego szkół powszechnych” 100 zł. i firmy „Unja” 60 zł. Na „Święcone” ofiarowały większe ilości mąki i innych artykułów następujące firmy: Zwoliński i Grunwald, Rosanowski, Pardon i Kurzawa, „Młyny Grudziądzkie”, „Rolnik”, p. Strzyżewicz i p. Sarrazin, P. Zajączkowski cechmistrz mistrzów piekarskch ofiarował codziennie kilkaset bułek a na „Święcone” mąkę i pracę około wypieku sztrucli bezpłatnie.

Komitet stanowią panie i panowie: Zarząd: Dr. Edmund Bernecki, przewodniczący, wiceprezydent Roman Krobski, zastępca przewodniczącego, prokurator Marszalik i Dr. Pohr.

Pp. Dyrektor Andrzejewski, pani aptekarzowa Baranowska, dyrektor Czarliński, przemysłowiec Dudaj, Grabowski, dyrektor Grobelny, przemysłowiec Hańczewski, przemysłowiec Kellas, pani kierowniczka Korwin-Piotrowska, dyrektor Kołudzki, pani Kruszonowa, pani Drwa Majowa, prezes Marchlewski, sekretarz Nowak, przemysłowiec Pohl. przemysłowiec Rosanowski, pani radczyni Ruchniewiczowa, inspektor Sowiński, sekretarz Statkiewicz, cechmistrz Zajączkowski.

Oświadczenie.

Wobec umieszczanych w niektórych dziennikach złośliwych insynuacji pod moim adresem, wniosłem do Sądu skargi prywatnokarne przeciwko odpowiedzialnym redaktorom danych pism

28559 **Zygmunt Stanek.**

Poświęcenie kościoła w cytadeli warszawskiej.

Ub. niedzieli dokonał ks. prałat Burzyński w obecności przedstawicieli duchowieństwa oraz wojskowości poświęcenia kościoła w cytadeli warszawskiej. Poważne prace architektoniczne wykonane zostały pod kierownictwem i według planów por. Gruszczyńskiego, a mianowicie w dawnym **gmachu cerkiewnym,** który został zamieniony za czasów polskich na kościół, usunięto płaskie sklepienie nad 3-ma nawami i zastąpiono je **cyrklowemi.** Nad sklepieniami, jako też na kopule ułożono dach z blachy cynkowej i dobudowano presbiterjum i zakrystję.

Jarmarki w miesiącu październiku.

Województwo Poznańskie.

Bojanowo, 8 — ogólny.
Białośliwie, 18 — kramarski, koński, bydl
Barcin, 20 — kram., koński, bydl. i świński.
Bydgoszcz, 25 — koński, bydlęcy.
Czempin, 18 — koński, bydlęcy, zbiorowy.
Chodzież, 25 — kramarski, koński, bydlęcy.
Dolsk, 11 — kramarski, koński, bydlęcy.
Dobrzyca, 12 — kramarski, koński, bydlęcy.
Dubin, 27 — ogólny.
Gębice, 5 — ogólny.
Grodzisk, 11 — koński bydlęcy, zbiorowy.
Gniezno, 12 — koński, bydlęcy, świński.
Grabów, 12 — ogólny.
Gostyń, 28 — koński, bydlęcy.
Koźmin, 6 — ogólny.
Kłecko, 11 — ogólny.
Kcynia, 12 — kramarski, koński, bydlęcy.
Kórnik, 13 — ogólny.
Kobylagóra, 17 — ogólny.
Krobia, 18 — kramarski, koński, bydlęcy.
Krzywin, 19 — ogólny.
Kruszwica, 20 — kram., koński, bydl., św.
Kościan, 20 – koński, bydl., świński i kozi.
Inowrocław, 5 — kramarski, koński, bydl.
Łobżenica, 11 — kramarski, koński, bydl
Leszno, 12 — kram., koński, bydl., świński.
Nowawieś Wielka, 6 — kramarski, koński, bydlęcy, kozi.
Nowemiasto, 6 — ogólny.
Nakło, 11 — kramarski, koński, bydlęcy.
Miłosław, 5 — ogólny.
Mikstat, 18 — kramarski, bydlęcy, ogólny.
Ostrzeszów, 6 — bydlęcy.
Obłobok, 6 — kramarski, koński, bydlęcy
Osieczna, 11 — kramarski, bydlęcy, świński.
Ostrów 11 — koński, bydlęcy.
Opalenica, 13 — koński, bydlęcy, zbiorowy
Oborniki, 18 — ogólny.
Obrzysko, 19 — kramarski, koński, bydlęcy
Odolanów, 27 — koński, bydlęcy, świński
Ostroróg 27 — kramarski, koński, bydlęcy
Pniewy, 6 — kramarski, koński, bydlęcy.
Pobiedziska, 26 — koński.
Pleszew, 27 — kramarski, bydlęcy, ogólny.
Rawicz, 6 — ogólny.
Ryczywół, 19 — kramarski, koński, bydlęcy.
Raszków, 20 — kramarski, koński, bydlęcy, świński.
Rakoniewice, 25 — ogólny.
Stęszew, 11 — ogólny.
Strzelno, 11 — kramarski, koński, bydlęcy.
Szamotuły, 12 — kramarski, koński, bydl
Szwarzedz, 20 — ogólny.
Śmigiel, 26 — bydlęcy.
Szamocin, 26 (2 dni) — bydlęcy, koński.
Szamocin, 27 — bydlęcy koński.
Trzemeszno, 18 — koński, bydlęcy.
Wieleń 13 — ogólny.
Wagrówiec, 13 — kramarski, koński, bydl
Wyrzysk, 13 — kramarski, koński, bydl.
Wielichowo, 18 — ogólny.
Wronki, 20 — kramarski, koński, bydlęcy.
Zbąszyń, 6 — kramarski, koński, bydlęcy.
Żerków, 11 — ogólny.
Zduny, 13 — kramarski, koński, bydlęcy.
Zaniemyśl, 18 — ogólny.
Żnin, 27 — kramarski, koński, bydlęcy.

Województwo Pomorskie.

Borowy Młyn, 18 — kramarski, koński, bydlęcy.
Bukowiec, 11 — koński, bydlęcy.
Czersk, 11 — koński, bydlęcy.
Cekcyn, 12 — kramarski, koński, bydlęcy.
Chełmno, 29 — koński, bydlęcy.
Chełmża, 18 — koński, bydlęcy.
Działdowo, 11 — koński, bydlęcy.
Dziemany, 18 — kramarski, koński, bydl.
Grudziądz, 7 — koński, bydlęcy.
Gniew, 8 — koński, bydlęcy.
Gruczno, 18 — kramarski, koński, bydlęcy.
Górzno, 19 — koński, bydlęcy, świński.
Grudziądz, 21 — koński bydlęcy.
Jeżewo, 11 — kramarski, koński, bydlęcy.
Kiełpino, 8 — kramarski, koński, bydlęcy.
Kiełpiny, 11 — kramarski, koński, bydl.
Kartuzy, 12 — koński, bydlęcy.
Kościerzyna, 18 — koński, bydlęcy, świński.
Kurzętnik, 19 — koński, bydlęcy.
Konarzyny, 19 — kramarski, koński, bydl.
Kamień, 20 — kramarski, koński, bydlęcy.
Lidzbark, 7 — koński, bydlęcy.
Lidzbark, 10 — kramarski.
Leśno, 25 — kramarski, koński, bydlęcy.
Łasin, 13 — kramarski, koński, bydlęcy.
Nieżywięc, 11 — kramarski, koński, bydl.
Nowemiasto, 12 — kramarski, koński, bydl.
Nowe, 27 — kramarski, koński, bydlęcy.
Mroczno, 26 — koński, bydlęcy.
Osie, 27 — kramarski, koński, bydlęcy.
Papowo Biskupie, 4 — kramarski, koński, bydlęcy.
Przodkowo, 18 — koński bydlęcy.
Płużnica, 19 — koński, bydlęcy.
Pelplin, 20 — kramarski.
Pogódki, 25 — kramarski, koński, bydlęcy, świński.
Radzyn, 6 — kramarski, koński, bydlęcy.
Warlubie, 6 — (kons.) kramarski, koński, bydlęcy.
Wejherowo, 6 — kramarski, koński, bydl.
Toruń, 6 — koński, bydlęcy.
Topólno, 13 — koński, bydlęcy.
Toruń, 20 — koński, bydlęcy.
Sępólno, 11 — kramarski, koński, bydlęcy.
Stara Kiszewa, 12 — świński.
Skarszewy, 19 — koński, bydlęcy.
Szymbark, 22 — kramarski, koński, bydl.
Strzepcz, 22 — kramarski, koński, bydlęcy.
Starogard, 26 — koński, bydlęcy, świński.
Zblewo, 6 — kramarski, koński, bydlęcy.
Śliwice, 12 — kramarski, koński, bydlęcy.
Złotowo, 12 — koński, bydlęcy.

Baczność, rolnicy!

Walne zgromadzenie powiatowe wszystkich członków Kółek Rolniczych na powiat bydgoski, odbędzie się w niedzielę, dnia 9. października 1927 r. o godz. 2 popoł. w Koronowie, na sali p. Gollnika przy Rynku.

Ze względu na ważność obrad i na zajmujące referaty (o mleczarstwie i meljoracji) uprasza się o przybycie wszystkich członków Kółek Rolniczych powiatu bydgoskiego. Sympatycy mile widziani.

Za Zarząd Powiatowy:

Władysław Perlik sekretarz pow. WTKR. **Józef Żychliński** prezes pow. WTKR.

KRONIKA

Bydgoszcz, środa d. 5. października 1927.

KALENDARZYK.

Dziś w środę Placyda.
Jutro w czwartek Brunona.
Wschód słońca o godzinie 6. 12.
Zachód słońca o godzinie 5. 24.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH.

Od poniedziałku 3. bm. do poniedziałku 10. bm. dyżurują następujące apteki:
1) Apteka Centralna, ul. Gdańska.
2) Apteka pod Lwem, Okole.

POGOTOWIE RATUNKOWE przy Straży pożarnej czynne codziennie od godz. 8-ej wiecz do godz. 8-ej rano. **Telefon nr. 615.**

Wypożyczalnia książek Lektora, ulica Gdańska 141, otwarta codziennie od godz 8 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.

TEATR MIEJSKI.

Dziś najcenniejsza perła twórczości Straussowskiej **„Zemsta Nietoperza“** pod dyrekcją kapelm. Lewickiego.

Jutro w czwartek nieśmiertelne arcydzieło wielkiego poety J. Słowackiego **„Lilla Weneda“.**

W piątek odbędzie się tylko jeden koncert **Henri Marteau,** wszechświatowej sławy skrzypka-wirtuoza.

Najbliższą premjerą będzie szampańska komedja Savoira **„Wielka księżna i chłopiec hotelowy“** z pp. Izą Kozłowską i Stępowskim w rolach tytułowych. Reżyseruje M. Melina. Jednocześnie kapelmistrz Lewicki i reżyser Józefowicz przygotowują głośną operetkę Falla **„Kochany Augustynek“.** Z widowisk popularnych ujrzy niebawem światło kinkietów **„Kiliński“** M. Bałuckiego, z p. Wrońskim w roli tytułowej.

— Ostre strzelanie bojowe. W dniu, 6 go października br 11 Dywizjon Artylerji Konnej przeprowadza ostre strzelanie na strzelnicy bojowej 15 Dywizji Piechoty.

— Dyrekcja Szkoły Rolniczej Wlkp. Izby Rolniczej w Bydgoszczy (ul. Nowodworska nr. 50) zawiadamia, iż wykłady na kursach niższym i wyższym rozpoczynają się dnia 3 listopada o godz. 8 rano. Zapisy uczniów przyjmuje się codziennie w gmachu szkolnym od godz. 9—14.

— Film o św. Franciszku z Asyżu. Z kancelarji parafji św. Trójcy dowiadujemy się, że w pięknie odnowionym Domu Katolickim na Wilczaku, (Nakielska 1, pierwszy przystanek tramwajowy za Szkołą Przemysłową), wyświetlać się będzie wspaniały film p. t.: „Życie i śmierć św. Franciszka z Asyżu“. Wielki ten film przedstawia w sześciu aktach świetlaną postać Biedaczyny z Asyżu, był wyświetlany we Włoszech, Niemczech, Austrji, a u nas w Polsce w Warszawie, Poznaniu, Krakowie i wszędzie cieszył się olbrzymiem powodzeniem. U nas w Bydgoszczy pierwszy raz będzie ten film wyświetlany w wyżej wymienionym Domu Katolickim od 9 bm do czwartku 13. bm. i to dwa razy dzien nie: w niedzielę o godz. 6. i 8 wiecz., a w dnie powszednie o godz. ½5 (dla młodzieży szkolnej) i o godz. 8.

Bilety po 75 gr., 1.00 i 1,50 zł. można nabywać w biurze parafji św. Trójcy i przy kasie. Dla młodzieży szkolnej zniżone są ceny biletów na 50 gr. Ponieważ zainteresowanie się powyższym filmem jest ogromne dlatego należy się zawczasu zaopatrzyć w bilety.

Liga Katolicka w Bydgoszczy ks. kardynałowi Ledóchowskiemu.

W ubiegłym tygodniu odbyło się zebranie Ligi Katolickiej, poprzedzone zebraniem zarządów poszczególnych Lig Kat., oraz prezesów organizacyj stojących na zasadach katolickich. Przewodniczył p. prof. Stryszowski. Po załatwieniu formalności zwykłych, jak przeczytanie protokółu itd. wygłosił **p. mec. Dr. Łasiński referat pt. „Życie śp. ks. kardynała Mieczysława Ledóchowskiego.“** W żywych barwach przedstawił prelegent życie arcypasterza, pełne męstwa i poświęcenia. Przesunęły się przed duchowem okiem słuchacza wszystkie te udręczenia, które miały skrępować wszystko, co polskie, przedewszystkiem język i wiarę, czasy przezwane walką o kulturę czyli kulturkampfem. Przykład arcypasterza, aż do gwałtownego usunięcia trwającego na stanowisku dla obrony wiary i ojczyzny, przykład ten do naśladowania zachęcać będzie, gdy okoliczności podobne wymagać będą tego. Wykład, jak świadczy dalszy przebieg zebrania, długo zostanie w pamięci słuchaczom.

Postanowiono więc zachęcić przez obecnych na sali delegatów wszystkie organizacje stojące na zasadach katolickich do udziału w złożeniu zwłok śp. kardynała w katedrze poznańskiej z okazji międzynarodowego zjazdu misyjnego. Kilku delegatów zakomunikowało zapadłe już w tym duchu uchwały. Po referacie i zachęcających słowach ks. prob. Skoniecznego można było się więc spodziewać udziału większej liczby delegacyj. Specjalnym delegatem Ligi Katolickiej bydgoskiej wyznaczono p. Napartego. Zebranie przyjęło przygotowany przez zarządy Ligi projekt urządzenia „Dnia Katolickiego“ w dniu 30 października, t. j. w święto Chrystusa Króla. We wszystkich kościołach Bydgoszczy odbędą się w tym dniu uroczyste nabożeństwa, wspólny pochód i akademja. Liga urządzi w tym dniu jak corocznie kwestę uliczną na cele akcji katolickiej. Sprawa nawiązania kontaktu z okazji dnia katolickiego z Konferencją Prezesów upadła niestety narazie, ponieważ brakło przedstawicieli tejże Konferencji na zebraniu.

Zebranie apeluje powtórnie do wszystkich organizacyj stojących na zasadach katolickich, więc nietylko stowarzyszeń kościelnych, aby zapisując się do Ligi Katolickiej współdziałały w akcji katolickiej. Sekretarz Ligi p. Kubalewski zwraca uwagę na to, iż organizacje powinny się zgłosić piśmiennie.

Po załatwieniu jeszcze kilku drobnych spraw i zaśpiewaniu pieśni „My chcemy Boga“ przewodniczący zamknął zebranie pochwaleniem P. Boga.

Śledząc działalność Ligi Katolickiej odnosi się wrażenie, że znajduje ona coraz większe zrozumienie szczególnie w organizacjach bydgoskich. Miejmy więc nadzieję, że dzięki tej współpracy tegoroczny „Dzień Katolicki“ będzie prawdziwą manifestacją uczuć katolickich.

Zjazd pracowników kupieckich w Bydgoszczy.

W ubiegłą niedzielę odbył się w Hotelu Lengninga nadzwyczajny zjazd przedstawicieli oddziałów Związku Pracowników Kupieckich w Poznaniu.

Zjazd otworzył o godz. 11-tej przed poł. prezes związku p. Cafta, witając przybyłych delegatów w liczbie 72 z Poznańskiego, Pomorza i Gdańska. Przewodnictwo zjazdu powierzono p. Hadryanowi z Torunia. Do prezydjum powołano pp. Goździewicza z Bydgoszczy, Laskę z Gdańska, Nieboraka z Inowrocławia, Domańskiego z Poznania i Wąchalskiego z Krotoszyna. Przed rozpoczęciem obrad powitał przybyłych delegatów p. Romański, prezes oddziału bydgoskiego, na wniosek którego zjazd uchwalił wysłać telegram p. Sentkowskiemu, zasłużonemu kupcowi i obywatelowi bydgoskiemu, z okazji 25-lecia pracy zawodowej. Po załatwieniu wewnętrznych spraw związku przystąpiono do rozpatrzenia projektu regulaminu kasy pośmiertnej dla członków związku przedstawionego zjazdowi przez zarząd związku. Związek posiada już od kilku lat czynną kasę wsparcia. Obecnie wyłoniła się potrzeba zabezpieczenia bytu pozostałej po zmarłych członkach rodzinie. Regulamin kasy pośmiertnej uchwalono. Następnie wysłuchano referatu o wspólnej pracy z pokrewnemi organizacjami. Mianowicie uchwalono przystąpić do Federacji Związków Pracowników Umysłowych, do której już należą pracownicy Zagłębia Dąbrowskiego oraz Górnego i Cieszyńskiego Śląska.

Ponieważ obrady się przeciągnęły, urządzono o godz. 3-ciej przerwę obiadową. Po wspólnym obiedzie wznowiono o godzinie 4-tej obrady. W dalszym ciągu obrad referował sekretarz generalny Madyś o sprawach taryfowych. Związek dąży wytrwale do tego, ażeby zawrzeć z organizacjami pracodawców jedną minimalną umowę zbiorową dla Poznańskiego i Pomorza. Następnie zapoznał zarząd zebranych z nową ustawą ubezpieczeniową. W związku ze sprawą taryfy i zmianą ustawodawstwa ubezpieczeniowego uchwalono odpowiednie rezolucje i przesłano je czynnikom miarodajnym.

Po załatwieniu jeszcze kilku drobniejszych spraw, zamknął zjazd o godz. 7-mej wieczorem przewodniczący p. Hadrjan. dziękując w gorących słowach delegatom za liczny i wytrwały udział w obradach.

Wieczorem urządził oddział bydgoski wieczorek, na którym goście wspólnie z pracownikami bydgoskimi spędzili kilka miłych chwil.

— Aktu zemsty nie było. Niedawno podaliśmy wiadomość, jakoby pewien głuchoniemy wybił okno wystawowe Bydgoskiego Domu Towarowego przy ul. Dworcowej, róg Gdańskiej, rzekomo mszcząc się za niską gażę, otrzymaną przez pracującą w firmie siostrę. Jak wykazało śledztwo, podanie to nie polega na prawdzie. Młody człowiek w stanie podchmielonym powrócił do domu, za co otrzymał od ojca naganę. Rozgniewany takiem wystąpieniem ojca, młodzieniec wyruszył w dalszą drogę, wywijając młotem naokoło siebie, przyczem uderzył w okno wystawowe wspomnianej firmy.

— Wieczorek chryzantemów na Czerwony Krzyż. W nadchodzącą sobotę, dnia 8 bm. odbędzie się w salach Hotelu pod Orłem tradycyjna zabawa jesienna pod nazwą „Wieczorek Chryzantemów“. Organizacja zabawy spoczywa w rękach znanych organizatorek tego rodzaju imprez. pp. gen. Ehrbarowej, dyr. Konopińskiej, dyr. Rogalskiej i dyr. Skalskiej. Początek zabawy o godz 10-tej wieczorem. Wstęp 3 złote. Strój wieczorowy. Nie wątpimy, że ta tradycyjna zabawa uda się, jak zwykle, doskonale.

— Dokąd spieszysz przyjacielu? Do szewca i krawca aby mi buty i ubranie „wypolerowali“. bo w niedzielę, 9 października Tow. Czeladzi urządza w „Resursie“ zabawę jesienną. Pójdź zemną, tam się dobrze zabawisz!

— Kółko Rolnicze w Jachcicach urządza w sobotę, dnia **8-go października br.** w sali p. **Trzebiatowskiego zabawę** dożynkową. Początek o godzinie **7-mej wieczorem.** Wstęp tylko za zaproszeniami, które otrzymać można u **sekretarza Br. Sassa, Saperów 25.**

— Zabawa jesienna. Towarzystwo śpiewu „Odrodzenie“, chór przy kościele św. Wincentego a Paulo urządza w sobotę, 8 października, w salach p. Baeckera (dawn. Patzer) przy ul. Św. Trójcy zabawę jesienną, urozmaiconą występami chóru i innemi niespodziankami. Bratnie koła śpiewacze oraz obywatelstwo i sympatyków jaknajuprzejmiej zaprasza zarząd i komitet. Przygrywać będzie orkiestra salonowa, Jazzband. Początek o godz. 7-mej wieczorem.

— Zapisy na francuskie kursy dla dzieci od lat 10—14 (prowadzone metodą szkolną przez rutynowaną siłę nauczycielską), przyjmuje sekretarjat Francuskich Kursów Rządowych w gimnazjum Kopernika, codziennie od 6—8. Lekcje odbywać się będą w poniedziałki, środy i piątki od godz. 5—6 i 6—7 wieczorem. Opłata 4 zł. miesięcznie, kwartalnie 10 zł. Równocześnie przyjmuje się zapisy na kurs początkujący dla dorosłych, oraz nieliczne wolne miejsca na kursie elementarnym, średnim i wyższym.

— Wypadek samochodowy. Przed kilkoma dniami z Bydgoszczy do Poznania mknęło auto p. Michała Grabowskiego. Samochodem tym, prócz p. Grabowskiego, jechali pp. Paweł Zagielski i Romański. Przy kierownicy siedział p. Grabowski. Nagle, z powodu defektu przy kierownicy, samochód skręcił w bok, i wpadł na przydrożne drzewo, tuż obok szkoły ewangielickiej w Czekanowie pod Wągrówcem. Wypadku z ludźmi nie było. Samochód poważnie uszkodzony.

— Przegląd ogierów. W dniu 25. 10. br. o godz. 8.30 przedpoł. odbędzie się na targowicy Rzeźni Miejskiej przegląd ogierów przez Wojewódzką Komisję Kwalifikacyjną na który to przegląd doprowadzone być powinny wszystkie ogiery a) które z wiosną 1928 r. ukończą 3 lata, b) które ominięte zostały w ubiegłym roku, c) które w ub. roku zostały spisane, lecz przez właścicieli do przeglądu niedoprowadzone i ogiery, które w ub. roku zaliczono do II i III kat. Nie potrzebują być doprowadzone ogiery, nie uznane w ubiegłym roku przez Wojewódzką Komisję za zdolne do rozpłodu, i ogiery zakwalifikowane do kat. I.

— Wielkie turnieje strzeleckie, urządzane przez Jachcickie Towarzystwo Powstańców i Wojaków, dobiegają końca i już w nadchodzącą sobotę, w godzinach wieczornych odbędzie się rozstrzelanie i rozdanie drogocennych nagród. Kto jeszcze nie wziął udziału w powyższych zawodach, niech to uczyni czemprędzej, albowiem czas ulatuje na skrzydłach i sobota zbliży się prawie niespostrzeżenie, a wówczas nagrody powędrują do dotychczasowych zwycięzców i dla Ciebie, kochany przyjacielu, już nic nie pozostanie, prócz nieutulonego żalu: „dlaczegóż, ach, dlaczegóż nie wziąłem udziału w onem strzelaniu?“ Chcąc więc uniknąć tego żalu, pospiesz czemprędzej do Mellera, (Plac Plastowski) lub Frajera (ul. Bocianowo 22) i stań w szeregach kurkowej braci, a nagrodę wartościową **zdobędziesz** napewno.

Poświęcenie kamienia węgielnego pod nową elektrownię odbędzie się wkrótce.

W najbliższych dniach, jak się dowiadujemy, odbędzie się w Bydgoszczy uroczystość poświęcenia kamienia węgielnego, pod nową elektrownie. Na tę uroczystość magistrat naszego miasta zamierza zaprosić panów ministrów: Składkowskiego i Kwiatkowskiego, oraz szereg wybitnych osobistości. Terminu poświęcenia kamienia węgielnego jeszcze nie wyznaczono. Nastąpi to w najkrótszym czasie.

Z sali sądowej.

Skradli gotówkę.

Pewnemu gospodarzowi zamieszkałemu w Wudzynie powiatu bydgoskiego, w nocy na 8 lipca b. r. skradli złodzieje 2.000 złotych gotówką, dwie 20 markówki złote i 48 banknotów niemieckich po 5 marek. Złodzieje nocą wybili szybę do pokoju i pieniądze skradli z komody. Złodziejami tymi okazali się Antoni Chruścicki i Bernard Nowakowski. Obaj oni stanęli przed Izbą karną Sądu Okręgowego i zostali zasądzeni po 5 miesięcy więzienia każdy.

List do redakcji.

Wyjaśnienie Dyrekcji Poczt i Telegrafów.

Od Dyrekcji Poczt i Telegrafów w Bydgoszczy otrzymaliśmy nast. wyjaśnienie: W „Dzienniku Bydgoskim“ nr. 196 z dn. 28. VIII. br. umieściła Redakcja notatkę jakiegoś autora, który twierdzi, że skrzynka listowa przy ul. Gdańskiej 79 przez cały tydzień nie była wypróżniana. W sprawie tej przeprowadziła Dyrekcja Poczt i Telegrafów dochodzenia, które wykazały, że skrzynka listowa przy ul. Gdańskiej 79 wogóle nie istnieje.

Twierdzenie zatem autora notatki nie polega na prawdzie i musi być uważane za czczy wymysł.

Nadmienia się przy tej sposobności, że kontrola opróżniania miejscowych skrzynek listowych odbywa się bardzo często, wobec czego jest wykluczonem, żeby mógł się zdarzyć wypadek niewypróżnienia jakiejś skrzynki przez cały tydzień“.

— Skutkiem pomyłki druku znalazło się w artykule naszego warszawskiego korespondenta (Tylko dla prawdy.) nie stosowne określenie w związku z śmiercią Duńczyka śp. Holten Andersena. W zdaniu: „Przecież jesteśmy kapitalni, o ile trzeba sadzić kwiaty na cuchnących grobach" — winno być zamiast „cuchnących", na „cudzych grobach".

Nabiał podrożał. Ruch na dzisiejszym targu ożywiony. Przykrą niespodzianką jest 10 procentowa zwyżka cen za nabiał: za jajka żądano do 3,50 zł., za masło do 3,20 zł. Gospodynie nasze rozpaczają również z powodu wygórowanych cen za kartofle. Za centnar ziemniaków bowiem gospodarze żądają przeciętnie 5 złotych. — „bo to teraz ludzie więcej kupują"..... — Dużo grzybów na targu. Za kurzejki żąda się do 65 gr., za maślarki 30 do 50 gr. Ceny za owoce i warzywa niezmienione.

KRONIKA POLICYJNA.

— Kradzież Do restauracji Redlaka, (Grunwaldzka 14) włamali się złodzieje i skradli garderobę, obuwie i tekę, wartości 150 złotych.

Wybiwszy szybę, złodzieje dostali się do piekarza Juniaka (Grunwaldzka 89) skąd skradli kasetkę z zawartością drobnej sumy pieniężnej, i pewnej ilości pieczywa.

Z przed domu nr. 11 przy ulicy Granicznej skradziono pozostawione tam dwie konwie do mleka własność firmy Kock.

— Można ubiegać się o nagrodę. Kilka dni temu, Wilhelmowi Tornow (Dworcowa 18d) skradziono dynamo i zegarek wartości 500 złotych. Pan Tornow wyznaczył wysoką nagrodę za wykrycie sprawców kradzieży. Kto mógłby przyczynić się do ich wykrycia, zechce się zgłosić w Komisarjacie I-ym Nowy Rynek 1.

— Pęk kluczy znalezionych można odebrać w Komisarjacie I. NowyRynek 1.

— Aresztowanie złodzieja. Policja aresztowała Piotra Grzybowskiego, który pod rozmaitemi nazwiskami jak: Roman Kempiński, Paweł Rieske, Jan Skorupski, i Maksymiljan Grzybowski zgłaszał się na służbę do gospodarzy w powiecie bydgoskim i po pewnym czasie okradał ich. Poszkodowanych uprasza się, by zgłosili swe pretensje do IV komisarjatu ul. Wileńska 3.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

Sokół I. Zebranie jutro dnia 6. bm. o godzinie 8 wieczorem w sali Patzera.

Towarzystwo Uczniów Kupieckich. Zebranie plenarne odbędzie się w piątek 7. bm. w Resursie Kupieckiej o godzinie 8 wieczorem. Na porządku dziennym konkurs deklamacyjny i inne ważne sprawy. Uprasza się o liczne i punktualne przybycie.

Klub sportowy „Polonja". Kwartalne zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, 6. 10. w lokalu Resursy Kupieckiej o godzinie 8 wieczorem. Ze względu na ważne sprawy uprasza się o komplet członków wszystkich sekcji.

Żeńskie Tow. gimn. „Sokół" w miejscu. Zebranie plenarne Sokoła żeńskiego odbędzie się w środę, dnia 12-go października br. o godz. 19,30 (7,30 wieczorem) w lokalu naszym Resursie Kupieckiej.

Na porządku dziennym ciekawy referat i inne ważne sprawy, stąd apelujemy do szan. druhen, aby jak najliczniej na to zebranie się stawiły. Czołem! Zarząd.

Tow. gimn. „Sokół", gniazdo IX. Czyżkówko Miedzyń. Walne zebranie gniazda naszego odbędzie się w sobotę, dnia 8 bm. o godz. 19 (7-ej wieczorem) w lokalu p. Janke'go przy ul. Nakielskiej.

Na porządku dziennym wybór prezesa i referat czł. zarządu okręgowego, który przeprowadzi lustrację gniazda, dla tego wszyscy członkowie tak czynni jako i nieczynni stawić się winni jak najliczniej.

Bydgoski Klub Kolejarzy. Zebranie miesięczne odbędzie się w środę, dnia 5 bm. o godz. 8 wiecz. w „Harmonji", ul. Marcinkowskiego 1.

Związek Pracowników Kupieckich. W środę 5. bm. odbędzie się zebranie plenarne o godz. 20 w sali hotelu Lengninga przy ul. Dugiej. Na porządku dziennym interesujący referat, szczegóły ze zjazdu i inne bardzo ważne sprawy. Bilety członkowskie i zaproszenia nabyć można podczas zebrania.

Towarzystwo Kupców Detalistów branży spożywczej. Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, 6. bm. o godz. 20 w Resursie Kupieckiej. Zarząd i komitet wycieczkowy o godz. 19.

Klub Wioślarski „Gryf" donosi, że zebranie plenarne odbędzie się w dniu 6 bm. o godz. 8 wieczorem u p. Cisewskiego, Stary Rynek. Z powodu bardzo ważnych spraw uprasza się członków o liczne przybycie.

Tow. Czeladzi urządza w niedzielę, 9 października w Resursie Kupieckiej doroczną zabawę jesienną, na którą sympatyków i gości mile zaprasza. Doborowa muzyka i niespodzianki. Początek o 6-tej. Koniec?

Baczność, Inwalidzi! Zebranie plenarne tut. koła Zw. Inwalidów Wojen. R. P. odbędzie się w czwartek, 6 bm. o 6 popoł. w sali „Ogniska" przy ul. Jagiellońskiej.

„Sokół" konny. Zebranie miesięczne nie odbędzie się, jak zapowiedziano w piątek, dnia 7 bm., ale z poważnych przyczyn dopiero we wtorek, dnia 11. bm. — Czołem!

Baczność, Hallerczycy! Zebranie nasze odbędzie się w czwartek, 6. bm. o godzinie 7-ej wieczorem w Ognisku. Na plenum: sprawozda nie ze zjazdu Związku w Toruniu. Zabawa

O. P. N. „Gwiazda". Zebranie S. M. P. w czwartek, o godzinie 8 wieczorem w sali parafjalnej. Uprasza się o przybycie wszystkich członków O. P. N.

Baczność, Sokół i Odrodzenie Bielawy. Zebranie zarządów Tow. gim. Sokół i Tow. śpiewu „Odrodzenie" na Bielawkach odbędzie się w środę, dnia 5. bm. o godzinie 7 wieczorem w salce p. Wysockiego przy ulicy Jagiellońskiej róg Ossolińskich. Z powodu bardzo ważnych spraw uprasza się członków wyżej wymienionych towarzystw o gremjalne przybycie.

Baczność, Towarzystwo Powstańców i Wojaków, Jachcice. Plenarne zebranie odbędzie się w czwartek 6. bm. o godzinie 6,30 wieczorem w salce p. Trzebiatowskiego. Z powodu bardzo ważnych spraw związanych ze Zjazdem Okręgowym, obecność wszystkich członków jest bezwzględnie konieczną.

Stow. „Promyk". Dziś, w środę, o godz. 7,30 (po nabożeństwie różańcowem) zebranie urozmaicone oddziału młodszego w sali przy kościele św. Trójcy. W przyszłą niedzielę, 9. bm. o godzinie 4 zebranie plenarne oddziału starszego. Wykład wygłosi p. Nowacka z Koronowa pt. „Ideał młodej polki." O liczny udział druhen i gości prosi Zarząd.

Towarzystwo Kupców Detalistów branży spożywczej bierze uroczysty udział w Mszy św. o godz. 7,45 rano w kościele św. Trójcy jak również w pogrzebie śp. Konstantego Idaszkiewicza. Zbiórka o godzinie 3,15 przed starym cmentarzem.

Sokół V. Okole-Wilczak. Zebranie plenarne urozmaicone aktualnym wykładem druha Dr. Sielużyckiego, odbędzie się dziś, w środę o godzinie 8 wieczorem w sali p. Kleinerta. Zebranie zarządu o godzinie 7 wieczorem tamże.

Tow. śpiewu „Dzwon". Zebranie plenarne w czwartek 6. bm. o godz. 8 wiecz. w auli szkoły na Okolu, ul. Staroszkolna. Zebranie zarządu w dniu dzisiejszym (w środę) w salce parafjalnej przy kościele św. Trójcy o godzinie 8 wiecz.

Bydgoski Klub Pływacki. Zapowiedziane zebranie plenarne na dzień 3. bm. odwołuje się na dzień 5. bm. o godzinie 8 wieczorem w lokalu p. Lotza prz ulicy Poznańskiej.

K. S. „Astorja", Bydgoszcz. Zebranie miesięczne w piątek, 7. bm. o 8 wiecz. w Kasynie Kolejowym.

Bank Polski płacił 5 października za:

dolary amerykańskie	8,88—8,87
funty szterlingów	43,32
franki szwajcarskie	171,65
franki francuskie	34,96
marki niemieckie	211,88
guldeny gdańskie	172,65
szylingi austrjackie	125,55
liry włoskie	48,60
korony czeskie	26,39

Giełda warszawska

z dnia 3 października

Akcje: w złotych:

Bank Polski	149,00—149,50
Bank Dyskontowy	—133,00
Bank Handlowy	123,00—125,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	93,00— 92,50
Siła i Światło	—106,00
Częstocice	— 03,35
W. T. F. Cukru	05.50— 5,30
Firley	— 54,00
W. T. Węgla	108,00—107,00
Nobel	50,00
Cegielski	42,50— 43,50
Lilpop	33,75— 34,75
Modrzejów	09,40— 09,45
Norblin	—213,50
Ostrowieckie Zakłady	— 98,00
Pocisk	— 02,95
Rudzki	— 60,00
Strachowice	73,25— 72,00
Żyrardów	— 18,75
Borkowski	03,40— 03,60
Haberbusch	—154,00

TARGOWICA MIEJSKA

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, dnia 4. 10. 1927 roku.

Bydło:

B. Stadniki:	
b) pełnomięsiste młodsze	140—150
c) miernie odżywione młodsze i dobrze odżywione starsze	120—130
C. Jałówki i krowy:	
b) pełnomięsiste wytuczone krowy najwyższej wartości rzeźnej do lat 7	168—180
c) starsze wytuczone krowy i mniej dobre krowy młodsze i jałówki	144—156
d) miernie odżywione krowy i jałówki	120—130
e) licho odżywione krowy i jałówki	90—100
Cielęta:	
b) najprzedniej. cielęta tuczne	230—240
c) średnio tuczone cielęta i najprz. ssaki	210—220
d) mniej tuczone cielęta i dobre ssaki	180—200
Owce:	
a) jagnięta tuczne i młodsze skopy tuczne	150—160
Świnie:	
b) pełnomięsiste od 120 do 150 kg. żywej wagi	250—260
c) pełnomięsiste od 100 do 120 kg.	230—240
d) pełnomięsiste od 80 do 100 kg.	224—230
e) mięsiste świnie ponad 80 kg.	206—220
f) maciory i późne kastry	170—210

Stan wody w Wiśle w dniu 5 października rano: Zawichost 1,88; Warszawa 1,79; Płock 1,29; Toruń 1,20; Fordon 1,22; Chełmno 0,99; Grudziądz 1,16; Korzeniewo 1,44; Piekło 0,68; Tczew 0,40; Einlage 2,64; Schiewenhorst 2,74.

Na środkowej i dolnej części nieznaczny przybór.

„Probus“ probiernia, śniadalnia, restauracja, kawiarnia i winiarnia

urządza

dzisiaj w środę 5 października br.

wielkie świniobicie

połączone z koncertem

jedzenie własnego wyrobu smacznych kiszek i kaszanek z kapustą, nóżek wieprzowych, flaki po warszawsku itd.,

na co znajomych, przyjaciół, sympatyków i wszystkich szanownych obywateli uprzejmie zaprasza gospodarz **„Probusa“**

Bydgoszcz, Stary Rynek 16-17, telefon nr. 85.

Znane tanie ceny! Doborowe trunki! Lokal familijny!

23635)

Świeże kiszki

domowy wyrób poleca (F-12602

Restauracja Obywatelska

Dworcowa 5 **Telefon 1636.**

„AKWAWIT“

Fabryka wódek i likierów w Poznaniu

otrzymała na Wystawie Hotelarsko-Restauracyjno-Cukierniczej dnia 28 września 1927 r.

Najwyższą nagrodę

we formie dyplomu honorowego za znane ze swojej pierwszorzędnej jakości

23661) ***wódki i likiery.***

Posesja fabryczna

w Nakle, 4800 m^2, budynek fabryczny, gospodarczy, dom mieszkalny (14 pokoi) murowany, instalacja elektryczna, ogród, nadająca się na składy rolnicze, **tanio na sprzedaż.** Informacja w firmie: **J. Dziembowski, Bydgoszcz**, Plac Wolności 1 i **Pokorski, Nakło**, Jackowskiego 330. (11838

Dziennie świeże

bydlingi pełnotł.

śledzie opiekane

śledzie marynowane

dostarcza 22454

Fakoryb,

Fabryka Konserw Rybnych

Wieleń

Tel. 15. **Tel. 15.**

Adres teleg.

Fakoryb-Wieleń.

Kupię 23636

2 krowy

świeżo po ocieleniu.

St. Poniecki

Młyny Bydgoskie.

Stolarza

do wykończenia

poljerów

robotnika do piły taśmowej

tylko dzielnych ludzi poszukuje zaraz Fabryka Mebli 23650

Kurt Winkler,

Bydgoszcz, Sw. Trójcy 14a.

Popierajcie Dziennik Bydgoski

Wróciłem

Dr. Sentkowski

Bydgoszcz,

Plac Wolności 1.

Ord. 9—12, 3—5.

F-12565 **Tel. 824.**

Chevrolet

„Sportturing“ otwarty, był w biegu 10.000 klm., jak nowy, **korzystnie na sprzedaż.** (23666

Karl Wischnewski,

Gdańsk-Sidlice

Oberstrasse 146, telefon nr. 214-63.

Napisowy wiersz tłusty **20** groszy, każde dalsze słowo **10** groszy. 5 cyfr = 1 słowo — i, w, z, a = każde stanowi słowo.

DROBNE OGŁOSZENIA

Ogłoszenia większe pod niniejszą rubryką oblicza się na mm o 100% drożej.

Dla poszukujących posady 20% zniżki. — Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9 przed południem.

POLECENIA

Orkiestrę
do zabaw i wszelkich uroczystości domowych stawia w miejscu i pozamiejscowo korzystnie Stepanek, Sniadeckich 31, III p. (23604

Czapki
koszule, krawaty, skarpetki, kołnierzyki i wszelkie artykuły męskie poleca Magazyn Konfekcji, Poznańska 34 przy Wełn. Rynku. (23391

„Augustyna“
Pierwszorzędna pracownia sukien i okryć. Prowadzona pod kierunkiem b. dyrektryzy firmy Cyrus. Najnowsze posiada żurnale. Ceny konkurencyjne. Gdańska 114, I ptr. (Tramwajem do rogu ulicy Chodkiewicza.) F12616

Sprawy
wojskowe, inwalidzkie, obrony prywatnej, uzyskanie koncesji załatwia solidnie D. A. H. „Ostoja“ Królowej Jadwigi 4. Porady udziela się bezpłatnie. (12606

Wywiadownia
handlowa, zaciąganie pożyczek pieniężnych, informacje dyskretne przeprowadza D. A. H. „Ostoja“ Król. Jadwigi 4. (12605

SPRZEDAŻE

Baczność!
Dom 1-piętrowy z piekarnią w biegu, zaraz wolna, z 2 morgami ogrodu owocowego i wjazdem, w Bydgoszczy, przy wpłacie 8—12.000 zł poleca Pomorska nr. 40 właściciel. (F-12580

Kamienica
z piekarnią, kolonjalką i ogrodem 25.000 zł. Dom, 2 składy, ogród, 18.000 zł. Restauracja z kolonjalką i 12 mórg, budynki murowane, 2 konie, 3 krowy 15.000 zł — sprzeda Biuro Centralne 69, telefon 850, Nowakowski. (F-12583

Na sprzedaż
dom z 2 sklepami cena 45 tys. zł, wpłaty 25 tys. zł, dom z całym komfortem mieszkanie po 5 pokoi, cena 70 tys. zł, dom 3 piętr. nowy, z 2 sklepami, w jednym mieści się rzeźnictwo z kompletnem urządzeniem i maszynami cena 70 tys. oprócz tego wybór mniejszych i większych domów poleca i przyjmuje Małek, Bydgoszcz, Dworcowa 2, Tel. 699. (22627

Dom
z trzema mieszkaniami, interesem, pokój i kuchnia zaraz wolne i ½ morgi ziemi za 8.000 zł. na sprzedaż. Wiad. Nalazek, ul. Chrobrego 13. (23630

Okazja! Skład
3 pokoje, kuchnia, w centrum, tanio byle zaraz oddam z powodu wyjazdu. Wiadomość: Cieszkowskiego 17, parter lewo, od 8—10 i 3—5. (23665

Sprzedaż
majątków 450 morg. ziemi dobrej, zabud. kompl. żywym i martwym inwentarzem cena 180 tys., wpł. 120—150 tys., — 250 mg. ziemi pszenno-buraczanej cena 180 tys., wpł. 120 tys. zł, — 115 mg. inwentarzem żywym i martwym cena 40 tys. zł, — 192 mg. ziemi pszenno-buraczanej z kompl. inwent. cena 120 tys. zł, wpł. 80 tys. zł, — 73 mg. ziemi dobrej inw. żywym i martym cena 19 tys. zł i wiele innych poleca i przyjmuje Małek, Dworcowa 2, telefon 699. 23626

Gospodarstwa
domy, majątki, składy poleca „Norma“, Gdańska 24 nowe zlecenia pożądane. F-13594

Dom
w centrum miasta z składem i dużym ogrodem cena 3.500 dol. bez długu i dużo innych objektów na korzystnych warunkach poleca „Stella“, ul. Dworcowa 64. (F-12600

Sprzedam
dom. Zgłoszenia Dąbrowskiego 23, Rafalski. (23674

Sprzedam
dom lub wydzierżawię skład z mieszkaniem nadający się na każde przedsiębiorstwo w Sępólnie, Nowy Rynek 1. Wieprzek, Swiecie n.W Szeroka nr. 8. 33655

Dom
1-piętrowy z składem kolonjalnym i towarem zaraz wolnym, w Bydgoszczy, za 8500 zł, poleca Pomorska nr. 40, właściciel. (F-12581

Willę
ładną, murowaną, z dużym ogrodem owocowo-warzywnym sprzedam. Bydgoszcz, Wilczak, Na Wzgórze 3, St. Billewicz. 23617

Ogrodnictwo
7 mórg za 16.000 zł. na sprzedaż i kilka innych objektów. Sokołowski, Pl. Wolności 2. (F-12589

Plac
budowlany, dom z interesem, gospodarstwo 43 morgi, kilka domów w Bydgoszczy, dom z wielkim placem w mieście powiatowem sprzedal Popielski, Nowodworska 24. (23648

Biurko
sosnowe na sprzedaż. Ul. Gdańska nr. 102, II ptr. (23656

Samochód
„Opel“ 6-osobowy w dobrem utrzymaniem 2.700 zł sprzeda „Norma“ ulica Gdańska 24. (F-12591

Garnitur
klubowy skórzany tanio zaraz na sprzedaż. Gdzie wskaże filja Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (F-12615

Jadalka
modna bardzo korzystnie zaraz na sprzedaż. Obejrzyć można od 4-tej. Podwale 14. (23615

Palto
zimowe na szczupłą figurę sprzedam. Rybka, Hetmańska 36. (12613

Wózek
ręczny sprzedam. Grajkowski, Warszawska 14. (12596

KUPNA

Poszukujemy
kupna 500 do 1000 mtr. toru kolejki 50 lub 60 centymetrów rozpiętości, albo szyn do wąskotorówek a także pewną ilość wywrotek (lory) ażywanych. Spieszne oferty do: „Ceramiczne Zakłady. Bydgoszcz, Sp. z. o. o.“, Chodkiewicza nr. 8—18. (23672

Kupię
mały dom z wolnem mieszkaniem i ogrodem za gotówkę. Oferty pod „Gotówka zaraz“ do Dz. Bydg. (23644

Pianino
w dobrym stanie kupię za gotówkę. Oferty pod „Muzyk“ do filji Dzien. Bydg. (12614

POSADY WOLNE

Poszukuję
zaraz czeladnika szewckiego na damską robotę, posada stała i korzystna. Więckowski Toruń, Żeglarska 31. (23671

Młodszy
czeladnik krawiecki może się zaraz zgłosić. Królowej Jadwigi 4, parter prawo. (28659

Młody
czeladnik krawiecki potrzebny. Ul. Kwiatowa 7a, Kaczmarski. (F-12601

Czeladnik
szewski potrzebny zaraz na stałą pracę. Ignacy Przybylski, Sadki, pow. Wyrzysk. (F-12560

Młody
czeladnik ślusarski, maszynowy poszukuje zajęcia. Zgłosz. Toruńska 50, Adamkiewicz. (23330

Zdolnego
pomocnika, dokładnie obeznanego w branży żelaźnianej, poszukuje A. Kaźmierski i Ska, Chojnice, Pomorze. 23645

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych może się zgłosić. Sienkiewicza 8, I lewo. F-12587

Niewiasta
starsza, miłego usposobienia, do prac domowych przy małej rodzinie, z całem utrzymaniem potrzebna od 15. 10. bm. Zgłoszenia między 6—8 wieczorem. Smoczyk, Gdańska 137. 23593

Poszukuję
dzielnego, starszego ślusarza, który zna prace tokarskie na stałe. P. Nowacki, fabryka centryfug „Alka“, Rycerska 6. (23618

Panienka
do biura władająca językiem polskim i niemieckim z całkowitem utrzymaniem, najchętniej z prowincji zaraz potrzebna. Biuro „Merkur“ Dworcowa 53. (23606

Wysłużony
kawalerzysta przedewszystkiem b. ordynans oficerski znajdzie od 1. XI. 27. miejsce jako woźnica przy Wydziale Powiatowym w Szubinie. Wolne utrzymanie i 40 zł. zasług miesięcznie. Do zgłoszeń należy dołączyć świadectwa. (23663

Ekspedjentka
młodsza lub starsza uczenica, która w branży rzeźnickiej pracowała potrzebna zaraz. Maciejewski, mistrz rzeźnicki, Niedźwiedzia 3. (23592

Służąca
do wszelkich prac domowych potrzebna. Krasińskiego 5, I p. lewo. (12553

Młodszy
tapicer może się zgłosić. Gdzie? wskaże Dz. Bydg. 23582

Stolarzy
starszych na fornierowaną pracę poszukuję zaraz. Błonia 14/15. (23625

Brukarzy
poszukuję. R. Łaganowski, Gdańska 102, tel. 139. 23642

Uczeń
lub wolontarjusz może się zaraz zgłosić. Skład kol. del., Wełniany Rynek 2. 23633

Ucznia
piekarskiego poszukuję. Barth, Warszawska nr. 21. (23657

Inteligentna
gospodyni potrzebna do hoteln. Oferty Hotel pod Orłem. (F-12603

Pomocnika
fryzjerskiego poszukuje Kessin, Grunwaldzka 7. 23614

Dziewczę
14—15 letnie do dzieci przyjmie Niedźwiecka, ul. Dworcowa 68, II p. l. 12612

Dziewczę
od 14—16 lat do posługi potrzebne. Gdzie wskaże Dz. Bydg. (23651

Służąca
potrzebna zaraz. Zgłosz. „Bar Angielski“ ul. Gdańska 165. (23639

Dziewczę
szkólne do dziecka potrzebne. Słowackiego 1, I ptr. lewo. (23649

Chłopca
lub ucznia przyjmiemy. Kiełpiński i Trocki, Instr. muz. artyst. sp. Jezuicka nr. 17. (23646

Ucznia
przyjmę. Kiełpiński, ulica Grunwaldzka 146. Rowery instrumenty muzyczne. (23647

Poszukuję
dziewczę do posyłek i zarazem do pomocy w interesie obuwia, nie niżej lat 16. Firma Postęp, ul. Poznańska 35. 23634

REKLAMA

w „DZIENNIKU BYDGOSKIM“

odnosi najlepszy skutek!

POSADY POSZUKUJĄ

Poszukuję
dla mej siostry miejsca na większym folwarku, gdzie mogłaby wyuczyć się gospodarstwa i kuchni. Zgł. proszę skierować do Tobolski nauczyciel Czarze pow Chełmno. (12552

Emeryt. urzędnik
poszukuje jakiegokolwiek zajęcia za małem wynagrodzeniem. Oferty pod „W. R. 26“ do Dz. Bydg. 23594

Rutynowany
cholewkarz poszukuje odpowiedniej posady w większem przedsiębiorstwie. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Samodzielny G.“ F-12561

Szofer
z zawodu ślusarz szuka posady. Of. Schreiber, Sadowo poczta Grudziądz. (23668

Piekarz
starszy, który samodzielnie pracuje szuka posady Of. pod Schreiber, Sadowo, p Grudziądz. (23669

Szukam
posady kasjerki, bufetowej lub do dzieci, umię ręczne roboty, cerowanie, znam porządki domowe. Of. do filji Dzien. Bydg. Toruń, pod „Szukam“ (23670

Bufetowa
z kaucją szuka bufet na własny rachunek i zarazem z obsługą gości. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „Rachunek“. 23653

Poznanianka
lat 29, znająca język polski i niemiecki, szuka posady do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa u samotnego pana. Miejscowość obojętna. Zgłosz. do Dzien. Bydg. pod „A. H. 36“ 23640

Inteligentna
panienka szyjąca wszystko, dobrze według miary poszukuje pracy poza domem, wynagrodzenie skromne. Oferty proszę do Dz. Bydg. pod „K. H. 27“. (23613

Kucharka
z wioski, z dobremi świadectwami, uczciwa i pracowita, poszukuje posady zaraz lub od 15-go. Oferty do filji Dzien. Bydg. pod „Kucharka“. 12617

DZIERŻAWY

Kino
i pomieszczenie na restaurację lub kawiarnię wydzierżawię. Gdynia, ul. 10 Lutego, Zieliński. 23632

Skład
do wydzierżawienia. Adr. wskaże Dz. Bydg. (22652

Poszukuję
dzierżawy majątku około 1000 mórg w dobrej średniej ziemi najchętniej od właściciala i na Pomorzu. Of. do filji Dzien. Bydg. Grudziądz pod „100“ (23667

Duży skład
długi 20 metr. do wydzierżawienia. Bydgoszcz, ul. Długa 47. (23643

Kasjerka
z ukończoną szkołą handlową, umiej. szyć i haftować poszukuje posady do bufetu lub do dzieci. Zgł. proszę skierować do Dz Bydg. pod „H. B. 54“. 23654

Mieszkania
2, 3, 4, 5, 6-pokojowe zwykłe i komfortowe wskaże zaraz „Ostoja“ Król. Jadwigi 4. (12604

MIESZKANIA

Poszukuję
zaraz 2—3 pokoje na biura w centrum ewtl. 6—8 pokojowe mieszkanie. Zgłosz. pod „F. H. 18“ do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (F-12585

Mieszkanie
3 pokojowe wskaże „Norma“, Gdańska 24. (F-12592

Mieszkanie
4 pokoj. do wydzierżawienia, czynsz za rok zgóry. Oferty do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Mieszkanie 66“. (F-12431

Zlecenia
na mieszkania przyjmuje „Norma“, Gdańska 24. F-12593

Mieszkania
poleca „Norma“ Gdańska nr. 24. (F-12595

POKOJE

Pokój
umeblowany, słoneczny z dobrem utrzymaniem do wynajęcia od 15. X. 27. Zacisze 2, II lewo. 23229

Pokój
dobrze umebl. do wynajęcia. Gdańska 41, III p. pr. (12588

Pokój
do wynajęcia. Dolina 24, I ptr. 23628

RÓŻNE

Józefa Kłopocka
Bydgoszcz Gdańska 41, poleca w celu matrymonjalnym pannę właścicielkę młyna i wdowę lat 39, posiadającą 3-pokoj. mieszkanie i 10 tys. zł. (12554

Dla córki
z metką, młodej, przystojnej bardzo sympatycznej posiadającej kamienicę i restaurację poszukuję odpowiedniej partji. Piotr Mrówka, Bydgoszcz, ul. Gdańska 24. F-12611

Dla wdówki
bezdzietnej posiadaj. przedsiębiorstwo handlowe, własną kamienicę poszukuje odpowiedniej partji Piotr Mrówka, Bydgoszcz Gdańska 24. (12609

Dla jasnoblondynki
pani, wykształconej, muzykalnej lat 20, gotówki 10 tys. i pięknem umeblowaniem na 5 pokoi poszukuję odpowiedniej partji Piotr Mrówka, Bydgoszcz Gdańska 24. (12608

Dla panny
posiadającej dobre przedsiębiorstwo dentystyczne poszukuję odpowiedniej partji Piotr Mrówka, Bydgoszcz, Gdańska 24. (12607

Dla rozwódki
młodej, posiadaj. kamienicę i 1 500 dol. poszukuje odpowiedniej partji Piotr Mrówka, Bydgoszcz, Gdańska 24. (12610

Panna
posiadająca posagu 10.000 zł i wyprawę poszukuje przez Biuro Kojarzenia „Fenix“ Król. Jadwigi 4 odpowiedniej partji. (12599

Małżeństwa
kojarzy skutecznie tylko najsolidniejsze Centralne Biuro Kojarzenia „Fenix“ Król. Jadwigi 4, I piętro. F-12598

Która właśc.
dobrze prosper. sklepu przyjmie współpracown. otrzym. w komis resztki różn. towarów i t. d. Of. pod „Właścicielka“ do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. 23595

Zgubiono
we wtorek dnia 4. X. w drodze z ul. Dworcowej na Pomorską między 12 a 1-szą w południe srebrny zegarek damski. Uczciwy znalazca zechce zwrócić w filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2, za wynagrodzeniem. (12567

500 zł
pożyczki poszukuje kupiec posiadający własność na czas 3 miesięczny pod pewną gwarancją na dobry procent pod „L. K. 5“ do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (F-12590

Hipoteki

reguluje z dobrym skutkiem w kraju i zagranicą **St. Banaszak,** obrońca prywatny, Bydgoszcz, ul. Cieszkowskiego 2. Telefon 1304. Długoletnia praktyka. (20390

POLECENIA

Kapelusze
wielki wybór, najnowsze fasony — ceny konkurencyjne — poleca Wytwórnia kapeluszy Kazimierz Seifert, Bydgoszcz. Długa 65. (F22603

Masażystka
dyplomowana po sezonie Inowrocławskim przeprowadza masaże u siebie i w domach. Helena Borowicka, ul. Sw. Trójcy 22a II p. od 3—5. (23530

Akuszerka
Skubińska przyjmuje zamówienia. Pracuje dla Kasy Chorych. Sniadeckich 18 róg Sienkiewicza. F-12509

Kapelusze
męskie, damskie przyjmuje się do przefasonowania na najnowsze fasony. Długa 65. (F22604

MEBLE
Najtańsze źródło zakupu w wielkim wyborze kompletnych pod gwarancją dęb.: jadalni, sypialni, pokoi męskich, kuchni oraz mebli pojedyńczych, także wyściełane solidnego wykonania na dogodnych warunkach poleca **Ignacy Grajnert, Bydgoszcz, Dworcowa 8. Tel. 1921.** (9574

Akuszerka
osiedliła się na Wilczaku, przy ul. Wzgórze nr. 17. F-12575

Tani Bazar
Stary Rynek 14, obok apteki poleca swój skład papieru, wielki wybór pocztówek, przybory szkolne, duży wybór książek do nabożeństwa, pamiątek, krzyży, medalików, rożańcy, łańcuszków, obrazków figur itd. (21518

Tani Bazar.
Stary Rynek 14, obok apteki poleca duży wybór galanterji skórzanej torebki, teki, walizki, oddział perfumerji, mydła toaletowe, grzebienie, szczotki, lusterka, biżuterja sztuczna i zabawki. 21580

MEBLE!
Jadalnie, sypialnie, pokoje męskie i różne meble w wielkim wyborze, od najwykwintniejszych do pojedyńczych. Ceny i warunki najkorzystniejsze. Dobrzyński, Długa 4. (22228

Garbarnia
płaci najwyższe ceny za wszelkie skóry i włósie końskie. Garbuje i farbuje skóry wszelkiego rodzaju. Przerabia na futra. Składnica skór na futra. Malborska 13. Wilczak. (22099

Ondulacja
mycie głowy, manikure, masaż, strzyżenie włosów wykona po cenach przystępnych. Zbożowy Rynek nr. 5. (22076

Meble!
Przy dogodnych warunkach polecam: kompl. jadalnie, sypialnie, kuchnie jako też pojedyncze meble, szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy, fotele, biurka, lustra, sypialka mahon. i inne przedmioty, Piechowiak, Długa nr. 8, tel. 1651. (18573

Meble
sypialnie, jadalnie, szafy, stoły, krzesła, lustra, kanapy, leżanki w wielkim wyborze najtaniej, najdogodniej sprzedaje Zieliński, Sniadeckich nr. 43. F-12457

Udziela
pomocy prawnej, wykonuje zlecenia i zastępstwa prywatne, kontrakty, umowy, sprzeciwy, odwołania, skargi, wnioski do wszel kich władz cywilnych, wojskowych. — (: w celu uzyskania: koncesji, ulg celnych, paszportowych, odszkodowań, zaopatrzenia emerytalnego (wojsk.) odroczeń służby wojskowej itd.) Przyjmuje przepisywanie na maszynie. Podania do Ministerstw załatwia przez biuro w Warszawie. — Zapłata według ugody. Zgłoszenia osobiste lub pisemne Biuro Zleceń „Leliwa“ Toruń, Szczytna 4. II. 20185

Fotografja
legitymacyjna 70 gr., portrety, grupy, zdjęcia, przemysłowe najtaniej poleca „Wiol“, Sienkiewicza 44. F-12525

Bilety
wizytowe szybko, najtaniej wykonuje Drukarnia Śniadeckich 41. (22857

SPRZEDAŻE

Majątki
ziemskie, gospodarstwa i młyny poleca „Polonia“ Bydgoszcz, Dworcowa 17, tel. 698. Nowe zlecenia pożądane. (17443

Okazja!
190 mórg ziemi pszennej wtem 35 mórg łąki, ładny dom 6 ubikacji, dom komorniczy wszystkie budynki dobre, 7 koni, bydła 24, świnie, owce, drób, martwy nadkomplet, duży zapas zboża pozostaje, prywatne czyste bez długu Cena 80.000 zł wpłata, 40.000 zł. resztę na dłuższy czas. Majątek osobiście zbadany poleca w wielkim wyborze jak również przyjmuję świeże Biuro „Pogoń“ Dworcowa 80, tel. 1815.

650 morgowy
majątek dobrej ziemi z zabudowaniem, inwentarzem żywym i martwym 260.000, wpłaty 120.000 zł. lub zamiana na odpowiednią kamienicę.

100 morgowe
gospodarstwo pszennej ziemi w Chełmińskiem z zabudowaniem, kompl. inwentarzem żywym i martwym i zbiorami 42.000 zł. Spieszne zgłoszenia biuro „Pogoń“, ul. Dworcowa 80 telefon 18-15.

Sprzedam
gospodarstwo 62 mórg wspaniałe zabudowanie, ziemia buraczana, kompletny żywy i martwy inwentarz cena 25000 zł; 120 mórg blisko miasta cena 75000 zł; 64 mórg w mieście 25000 zł; 44 mórg 15000 zł; 28 mórg 12000 zł; 52 mórg 10000 zł; 45 mórg 9000 zł; 30 mórg 8000 zł wszystkie gospodarstwa są z zabudowaniami z pełnym żywym i martwym inwentarzem z pełnemi żniwami. 600 mórg, izemia pszenna cena 140000 zł wpłata 70000 zł; 300 mórg 60000 zł wpłata 40000 zł. Biuro pośrednicze Stanisław Pęski, Tuchola, Hotel Kościuszko. (23561

Okazja!
Kawiarnia, 3 pokoje na sprzedaż za 3.300 złotych. Spieszne zgłoszenia pod „S. W. 180“ do filji Dz. Bydg. ul. Dworcowa 2. F-12572

Sprzedam
dom nowy ze składem bławatnym w małem mieście powiatowem lub zamienię gospodarstwo rolne. P. Odolanow, ul. Krotoszynska 90, Cwynar. 23581

Dom
składajacy się z 3 zabudowań (10 lokatorów) nadający się przeważnie dla rzemieślnika jest natychmiast na sprzedaż. B. Grajewski, Świecie n. W., ul. Mestwina 10. (23589

Dom
2 piętrowy z 2 składami na sprzedaż. Wiadomość Bocianowo 21 u właścicielki. F-12501

Ładna księgarnia
skład papieru, dobrze prosperująca, w pow. mieście Woj. Pozn. z powodu stosunków familijnych okazyjnie zaraz na sprzedaż. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Ł. K. 83“. (23483

Okazja!
1-piętrowy dom z wolnem mieszkaniem na Bielawkach cena 7000 zł, 1-piętrowy dom z ogrodem, 4 pokoje wolne, cena 13.000 zł, dom z interesem 8500 zł i kilka innych objektów sprzeda Sokołowski, Plac Wolności nr. 2. (F-12492

Wila
5 pokoi wolne sprzeda Sokołowski, Plac Wolności 2. F-12494

Restaurację
na przedmieściu Bydgoszczy, mieszkanie stajnia, ogródek może być przytem kolonjalka za 1.500 zł. sprzeda „Pośrednictwo“, Hetmańska 25. 23469

Piekarnia
dobrze prosperująca, w pełnym biegu, z całem urządzeniem i wolnem mieszkaniem, w powiatowem mieście, z powodu innego przedsiębiorstwa odstąpię natychmiast. Do objęcia potrzeba 5.000 zł. Wł. Piasecki, Chojnice, Strzelecka 1. (23588

Piekarnia
i skład kolonjalny i żalaza I. kl., interes na prowincji za 30.000 zł na sprzedaż. Pryl, Dworcowa 34. (23555

Młyn wodny
i 135 mórg ziemi kujawskiej z kompl. inwentarzem za 45.000 zł natychmiast na sprzedaż. Pryl, Dworcowa nr. 34. (23554

Motor
elektr. 3 K. M., 220 wolt sprzeda Fa. „Kaflopiec“ Inowrocław. 12577

Powózka
nowa okolicznościowo tanio na sprzedaż. Petersona 5. (F-12427

Mierzwa
codziennie do oddania. Dworcowa 47. F-12535

Coete-woe
(jaskółka) na szczupłą figurę na sprzedaż. Garbary 16, II p. p. pomiędzy 4—6 po południu. 23603

Wóz
na resorach oraz repozytorjum, nadające się na każde przedsiębiorstwo tanio na sprzedaż. Sienkiewicza 44, parter lewo. 22060

Planino
nowe, czarne, krzyżowe, klawisze z kości słoniowej, bardzo tanio na sprzedaż. Toruń, Podgórna nr. 22b, II na prawo. (23451

3 skórki
kuny na sprzedaż. Zgł. pod „Sk. 33“. (23596

Gołębnik
w bardzo dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Graniczna 3. Müller. F-12573

Jamniczki
7 tygodn., czarno-żółte, czystej rasy, piękne okazy na sprzedaż. Adres wskaże Dzien. Bydg. (23585

KUPNA

Dom
czynszowy kupię. Wpłacę 40.000. Oferty do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Dom czynszowy“. (12568

Wiktor
do młócenia koniczyny używany ewtl. popsuty kupię. Of. do Dz. Bydg. pod „M. D.“ (23597

Tokarkę
1—2 mtr. długości, w dobrym stanie kupię zaraz. E. Gehrke, Wilczak, ulica Nakielska 119, tel. 322. 23521

Używany
autobus Ford lub karoserję kupię zaraz. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Karoserja“. 23482

Kupię
wilę lub dom z ogrodem na przedmieściach Bydgoszczy o 7—10 pokojach, nowocześnie urządzoną, całą wolną. Płacę gotówką. Zgłosz. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 dla „J. S.“ (F-12557

Amerykanin
poszukuje domu wartości 30—100 tys. zł. Of. pod „Amerykanin“ do filji Dz. Bydg. Dworcowa nr. 2. F-12493

Kupię
dom dochodowy z komfortem, dobrze zbudowany w okolicy ul. Gdańskiej. Zgł. pod „W. P. 100 000“ do filji Dz. Bydg. Dworcowa nr. 2. (F-12507

Piec
kaflowy kupię. Sklep „Occasion“, Gdańska 31-32 telefon 540. (F-12578

LEKCJE

Szkoła tańców
A. Tulibackiej przyjmuje wpisy od 4—8 codziennie na kursy dla początkujących i modnych tańców lekcje prywatne dla osób starszych. Zgłoszenia Jackowskiego 2, part. pr. 22518

Osoba
władająca świetnie językiem francnskim, udziela lekcji konwersacji gramatyki, literatury oraz angielskiego języka i pomoc w naukach Ul. Konarskiego nr. 4, III. p. na prawo. (F-1249.

Poszukuje
się młodej nauczycielki lub doświadczonej uczennicy 7 albo 8 klasy do przygotowania dziewczynki do 1 klasy liceum humanistycznego. Chocimska 2, II piętro, od 5—7 po południu. (23500

Uczę
wyrobu dywanów perskich smyrneńskich, kilimów, haft włoski biały i kolorowy. Sniadeckich 48 a, II piętro. 12558

POSADY WOLNE

Dzielnego
zastępcę przyjmie Fa. Śniegowski, Sniadeckich nr. 21, telefon 215. F-12569

Stenografji
biurowej, parlamentarnej (lektura) wyucza listownie, szybko, najdoskonalej: Instytut Stenograficzny, Warszawa, Krucza nr. 26. Żądajcie prospektów. 22752

Pracowniczkę
do robót trykotowych na maszynie, dzielną, poszukuje zaraz Betty Schleimer Gruczno, pow. Swiecie. 23466)

Zaangażujemy
od 15. 10. 27 r. stenotypistkę piszącą poprawnie za dyktandem po polsku i niemiecku, o ile możności z znajomością stenografji polskiej i niemieckiej. Dr. Murach i Sawicki adwokaci, Bydgoszcz Jagiellońska 18, tel. 1541. (23524

Maszynista
z długołetnią praktyką na parostatkach, żonaty może się zgłosić. L. Szymański, Toruń, Zeglarska 3. 23587

Pomocnik
fryzjerski dzielny w swym zawodzie potrzebny zaraz. St. Wołkiewicz, Inowrocław, Poznańska 5. 23460

Do mego
zakładu wulkanizacyjnego pędzony parą poszukuję zaraz młodego człowieka obeznanego z tym fachem. Of. Erwin Grabosz, Toruń. Klonowicza 45. (F-12579

Zdolną
pracowniczkę do robót trykotowych na maszynę i pracę ręczną, władającą językiem polskim i niemieckim, na wysoką pensję, możliwie zaraz poszukuję. Zgłoszenia możliwie w języku niemieckim skierować do Kurt Engeholm, Swiecie n/W. 23560

Poszukuję
zaraz młodego stolarza. Franciszek Nieruszewicz, Poznańska 20. 23586

Czeladnik
i podręczny do konfekcji męskiej może się zaraz zgłosić. M. Izbicki, Dworcowa 4, I ptr. F-12562

Potrzebna
zdolna krawcowa i uczennica. Dworcowa 50. F-12551

Pomocnika
fryzjerskiego poszukuje Kessin, Grunwaldzka 7. 23414

Czeladników
stolarskich zaraz poszukuję. Śledzikowski, Szubin, Dworcowa 11, tel. 52. 23347

Pomocników
szewskich na stałą i dobrą pracę poszukuje zaraz Donarski, ul. Pomorska 3. F-12586

Czeladź
szewską na stałą i dobrą pracę poszukuje Fr. Grabowski, Pomorska 11. F-12447

Krawcowa
samodzielna z dobrą praktyką do prowadzenia mojej szwalni potrzebna zaraz. Zgłosz. z podaniem pensji i odpisem świadectw nadesłać do Jan Romiński, Wyrzysk, bławaty. (23605

Szofer
starszy, mechanik-ślusarz który równocześnie musi załatwiać centralne ogrzewanie i portjerstwo, żonaty, tylko z dobremi świadectwami zaraz potrzebny. Adres wskaże filja Dzien. Bydg. Dworcowa 2. 12566

Ekspedjenta
i ucznia do składu bławatów poszukuję natychmiast. Bazar M. Małek, Damasławek. (23584

Krawcowe
i dziewczynki do posyłek poszukuję. T. Bytomski, Dworcowa 15a. 23583

Poszukuje się
zaraz, lub od 15. X. do wszelkich prac, uczciwą i porządną dziewczynę, umiejącą cośkolwiek gotować i dobrze sztywną bieliznę prasować. Zgłosić się proszę, ul. Królowej Jadwigi nr. 16, J. Berendtowa. (23599

Służąca-gospodyni
wiejska umiejąca dobrze gotować potrzebna na probostwo. Of. do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „R. B.“ (F-12570

Dziewczę
15-letnie do posług przed południem może się zaraz zgłosić. Białecka, ul. Chełmińska 17. (23591

Magazynier
z branży elektro-technicznej, inwalida wojenny, poszukuje jakiejkolwiek posady za małem wynagrodzeniem. Oferty pod „Inwalida“ do Dz. Bydg. (23601

POSADY POSZUKUJĄ

Bufetowy
poszukuje bufetu na rachunek. Praktyka 4 lata, kaucja 1—1500 zł. Zgłosz. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „M. K. 15“. F-12481

Kucharka
samodz. znająca kuchnię warszawską poszukuje posady jako przychodnia. Łaskawe zgłoszenia do Dz. Bydg. pod „C. D. 27“. 23449

Uczeń biurowy
pilny, punktualny, 14 miesięczna praktyka biurowa, 1 rok szkoły handl., ładny charakter pisma poszukuje zajęcia. Zgłosz. do Dz. Bydg. pod „Kraków“. 23490

Poszukuję
posady, złożę kaucję 1 500 zł. Of. do filji Dz. Bydg. pod „L. 1500“. F-12555

Wdowa
szuka portjerstwa i sprzątania pokoju lub prania. Dworcowa 51 w podwórzu prawo u Kulaszewicz. F-12574

Młynarz-szofer
samotny, lat 27, jako kierownik w mniejszych i średnich młynach pracował, zna motory i światło elektryczne, szuka posady lub jako szofer. Może złożyć kaucję. J. Dombek, Bydgoszcz, Krakowska 2b. (23602

Mydlarz
samodzielnie pracujący poszukuje posady. P. Nikel, Bydgoszcz, Garbary nr. 23. F-12526

DZIERŻAWY

Piekarnia.
Poszukuję zaraz dobrą piekarnię w dzierżawę. Of. składać do W. Glaza, Chojnice (Pomorze), Gockowskiego 3. (23458

Stajnia
śpichrz zbożowy i stajnia dla koni zaraz do wynajęcia. A. Kneiding, ul. Poznańska 26. 23509

Ogrodnictwo
6 mórg wydzierżawię. Do objęcia 3.600 zł. Zgłosić się ul. Łokietka 5, Popielewska. 12564

MIESZKANIA

Kapitalistka
samotna poszukuje natychmiast lub później mieszkanie 4—6 pokojowe za wysokiem wynagrodzeniem. Zgłoszenia przyjmuje Dzien. Bydg. pod „L. K. 60“ (23459

Mieszkanie
2 do 4 pokojowe, wprost od gospodarza, lub za zgotdą, warunki według umowy, poszukuje Zawadzki, Fabryka Stempli, Pomorska 13. (20550

Mieszkanie
5 do 7 pokojowe w centrum miasta poszukuję. Of. pod „C. M. 15“ do Dzien. Bydg. (23571

Mieszkanie
3 pokoj. z kuchnią wraz z meblami bardzo korzystnie do oddania. Adr. wskaże Dz. Bydg. (23350

Poszukuję
2—3 pokojowe mieszkanie w centrum miasta, płacę czynsz za rok z góry. Of. pod „A. B. 50“ do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. F-12571

Mieszkanie
3—4 pokojowe poszukuję wprost od właściciela, płacę czynsz za rok zgóry. Pożądana okolica Szkoły Oficerskiej. Oferty składać w filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „Stefan“. 23580

Mieszkanie
4—5 pokojowe z wszelkiemi wygodami poszukuję zaraz. Łask. zgłosz. uprasza kpt. Petras, Mennica nr. 10. (23610

Mieszkanie
i obszerne chlewy nadające się dla handlarza bydła zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia przyjmuje Popielewska, Łokietka 5, II. (12563

POKOJE

Przyjmę
na stancję dwie uczennice tylko z dobrych domów, opieka staranna, utrzymanie dobre. Sniadeckich 48a II piętro. 12559

Pokój
umebl. do wynajęcia, Babiawieś 15. 22499

Pokój
umebl. do wynajęcia, ul. Gdańska 136, III ptr. F-12582

Młoda
panienka poszukuje pokoju umebl. wśródmieściu. Of. do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „M. P.“ F-12550

Pokój
umebl. dla lepszego pana do wynajęcia. Jackowskiego 14, I ptr. lewo. 23374

Pokój
umebl. z centralnem ogrzewaniem do wynajęcia. Paderewskiego 7, parter lewo. F-12556

Pokój
umeblowany Hetmańska nr. 13, II pr. (F-12597

Pokoju
poszukuje zaraz nauczyciel. Of. pod „Spokój“ do Dz. Bydg. 23608

Młody urzędnik
poszukuje zaraz pokoju z utrzymaniem. Of. do Dz. Bydg. pod „Młody urzędnik“. (23590

Nauczycielka
poszukuje umebl. pokoju z oddzielnem wejściem. Of. do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „N. P.“ F-12584

ROZMAITE

Z Paryża
Wiednia, Berlina i Warszawy nadeszły świeże żurnale mód ogólno-sezonowych, na płaszcze i kostjumy, kapelusze, bieliznę, balowe, męskie oraz zeszyty miesięczne. Księgarnia Bydgoska N. Gieryna, Plac Teatralny 3. (23514

Obiady
smaczne dla inteligencji po cenach przystępnych na zamówienie będzie się wydawać. Cieszkowskiego 12/13, II p. lewo. (F-12484

Smakosze!
Obiady obfite 3 dania tylko złoty. Niedźwiedzia 7, II ptr. (23609

Pamiętaj,
że przyszłe powodzenie twoje zależy przedewszystkim od dobrego ożenienia się lub zamążpójścia, Jeżeli nie masz odpowiednich znajomości, udaj się z całem zaufaniem do największego w Polsce biura pośrednictwa małżeństw „Matrymonjum“ w Warszawie ul. Nowogrodzka 36 Na każde listowne zgłoszenie natychmiast wysyła się kilkadziesiąt stosownych ofert, szczegółowe informacje i fotografję pragnących wyjść zamąż lub ożenić się osób. Posiadamy setki listów dziękczynnych za uskutecznione małżeństwa. Warunki przystępne. Ścisła dyskrecja zagwarantowana. (18175

Panna
lat 22, córka ziemianina, posiadająca wyprawę i cośkolwiek majątku pragnie wyjść zamąż za inteligentnego pana. Oferty do Dz. Bydg. pod „N. A“. 23600

Kawaler
lat 50, oficer rezerwy, posiadający resztówkę na Pomorzu, szuka żony z braku znajomości. Panie posiadające odpowiedny majątek, pochodzące z gospodarstwa, zechcą nadesłać oferty do agent. Dz. Bydg. w Tczewie ul. Dworcowa nr. 26/27 pod „Kawaler“ (23562

1.000 złotych
lub 2.000 wypożyczę tylko za pewną gwarancją. Of. pod „111“ do Dz. Bydg. (23611

12.000 zł
poszukuję na przeciąg jednego roku na pierwszą hipotekę domu z interesem w najruchliwszej dzielnicy Bydgoszczy. Procent podług ugody. Oferty do Dzien. Bydg. pod „B. G.“ (12499

Zgubiłem
książeczkę wojskową na nazwisko Mucha Władysław, Brzozowa 32. Łaskawego znalazcę proszę o oddanie. (23493

Zgubiłem
książeczkę wojskową wydaną przez P. K. U. Bydgoszcz, na nazwisko Juljusz Fentzel. (23553

†

We wtorek, dnia 4. X. 1927 r. o godz. 6[30] rano zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach opatrzony św. Sakramentami mój najdroższy mąż i najukochańszy ojciec

ś. p.

Konstanty Adaszkiewicz

w 44 roku życia, o czem zawiadamia pogrążona w ciężkim smutku

Żona z córką.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 7. bm. o godz. 16 z kaplicy starego cmentarza. Msza św. żałobna w piątek o godz. 7[45] w kościele Św. Trójcy.

23619) Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

†

We wtorek, dnia 4. X. 1927 o godz. 6.30 rano zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz długoletni członek i kolega

śp. Konstanty Adaszkiewicz

kupiec, w 44 roku życia.

W Zmarłym traci Towarzystwo przykładnego i gorliwego członka. Cześć Jego pamięci!

Towarzystwo Kupców Detalistów Branży Spożywczej.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 7 bm. o godz. 4 popoł. z kaplicy starego cmentarza, a msza św. w piątek rano o godz. 7.45 w kościele św. Trójcy. (23616

Za okazane mi serdeczne współczucie i tak liczny udział w pogrzebie mej najukochańszej żony ś. p. **Franciszki** składam Wieleb. Duchowieństwu, Szan. PP. Referentom Dyr. Poczt i Telegr., wszystkim Koleżankom i Kolegom zawodowym, Tow. Powstańców i Wojaków Wilczak-Okole, Znajomym i Krewnym serdeczne

Bóg zapłać.

23612) **Izydor Deja.**

Ogłoszenie.

Niniejszem podaje Magistrat do wiadomości, że na wnioski o posady, w razie nieuwzględnienia ich, osobnymi pismami odpowiadać nie będzie i wskutek tego prosi Pp. Petentów. aby oryginałów świadectw i innych dokumentów do wniosków swoich nie dołączali.

Bydgoszcz, dnia 1 października 1927 r.

Magistrat.

(—) Podoski, Radca miejski. (23621

16. Państwowa Loterja Klasowa

Główna wygrana 650.000 zł oraz dalsze wygrane po 400.000 zł, 250.000 zł, 100.000 zł itd.

Cena losu 1 kl.: $^1/_1$ - 40 złot., $^1/_2$ - 20 zł, $^1/_4$ - 10 zł. Na zamówienia wysyła się losy za pobraniem. Wpłacić można na P. K. O. 204 329 Poznań. Losy są już do nabycia.

K. Kortasowa, Czersk (Pomorze)

Królowej Jadwigi 8. (23496

PIANINA

pierwszorzędne, premjowane

złotym medalem

kupuje się najkorzystniej

w CENTRALI PIANIN

ul. Pomorska 10, telefon 1738

naprzeciw Straży Pożar. (19710

Sprzedaż również na raty

Zakup i sprzedaż

złota, srebra

oraz wszelkich artykułów w ten zakres

3492] wchodzących.

Henryk Kaszubowski

zakład zegarm. - złotniczy

Długa nr. 29.

Restauracja przy **Hotelu LENGNING**

Bydgoszcz, Długa 56 — Telefon 835

W czwartek, dnia 6. bm. znane z lat poprzednich

kiszki własnego wyrobu - golonka

flaki warszawskie - grochówka z wkładką

Na sali koncert!

Przyjaciół, życzliwych i wszystkich gości, pragnących mile spędzić wieczór najuprzejmiej zaprasza **Gospodarz.**

Od godziny 10 rano **mięso z kotła.**

23607)

Dziś w czwartek dnia 6 b. m.

kiszki, nogi wieprzowe, flaki.

Koncert do godziny 3-ej rano.

W. Luckwald nast.

ul. Jagiellońska 9. (23631) **Telefon nr. 173.**

Na sezon zimowy

polecam w wielkim wyborze i po **cenach bardzo korzystnych** eleganckie i gustownie opracowane

kapelusze damskie!

F. POROŻYŃSKA

Farna 6. (23142

Pokrycia samochodowe

i imitacje skór (22233

poleca w wielkim wyborze i po niskich cenach

A. FLOREK, Bydgoszcz Jezuicka 14 Telefon 1830

Główna wygrana 650.000 złotych

Złotych 650.000

Losy

do I. kl. 16-ej Państw. Loterji Klasowej

Ciągnienie 10 i 11 listopada b. r.

Cena $^1|_4$ **zł 10** $^1|_2$ **zł 20** $^1|_1$ **zł 40**

(22397 poleca

PAWEŁ KASCH, kolektor

GNIEZNO, ul. Tumska 5.

P. K. O. Poznań 207.907. — Telefon nr. 00

Co drugi los wygrywa!

Złotych 650.000

! UWAGA !

Na znane niskie ceny udziela się jeszcze

10 proc.

rabatu

na wszystkie towary od **6 do 13 bm.**

Proszę obejrzeć wystawę.

Rekord

skład bławatów

Bydgoszcz

ul. Długa nr. 32.

Firma chrześcijańska.

23638

10—15 12576

piecowników

przyjmie zaraz

Fa. „Kaflopiec"

K. Kornaszewski

Inowrocław.

Obuwie

dobre i tanie własnego wyrobu poleca

Konieczny,

Plac Piastowski, Śniadeckich 22.

22373

Ubikacje

fabryczne

urządzone na warsztaty stolarskie i ślusarskie z elektrycznym zapędem oraz 23564

duże składnice

zaraz do wynajęcia.

Julius Brilles,

Jagiellońska 11.

Na sezon zimowy

nadszedł transport towarów w wielkim wyborze:

Flanelki bluzkowe

Flanelki białe

Barchany koszulowe

Sybiry gładkie

Barchany na kaftaniki

tylko w dobrym gatunku.

Ceny bardzo niskie.

Obsługa rzetelna.

Rekord

Bydgoszcz

ul. Długa 32.

Firma chrześcijańska.

Jabłka

gruszki i śliwki

kupuje bieżąco

Fabryka marmelady „KAMA"

ul. Zduny nr. 13.

(19975

Cebulki kwiatowe

holenderskie jak:

hjacynty, tulipany, narcizy, crocusy etc.

wszystko pierwszego gatunku poleca 23190

Robert Böhme T. z o. p.

Jagiellońska 57.

Telefon 42.

Zające Sarny Jelenie Kuropatwy

kupuje po najwyższych cenach na **eksport** przy **natychmiastowej gotówce** 23055

F. Ziółkowski,

Kościelna nr. 11

Telefon 1095, pryw. 224.

Zakup również przez filję **w Grudziądzu** ulica Spichrzowa nr. 10. Telefon 921.

Po przyjeździe z Persji i przeprowadzeniu kursu dywanów oryginalnych perskich ręcznej roboty postanowiłem pozostawić filję, którą prowadzić będzie godny zastępca i kwalifikowany zawodowiec, przeto upraszam Szan. Klientelę by z całem zaufaniem nadal uczęszczali. (12364

Zarazem zaznaczam, że następne **lekcje wyrobu dywanów** oryginalnych perskich **rozpoczynają się 3. X. 1927 r.** na które zostanie przyjęta zbiorowa ilość pań i panów, lekcje dwugodzinne trwają cały dzień, całość lekcji **tylko 10 złp.** Wpisy oraz informacje przedwczesne: **Bydgoszcz, Gdańska 40, I p. Litwinowicz.**

Konkurs.

Zarząd Powiatowej Kasy Chorych w Wąbrzeźnie

rozpisuje niniejszem konkurs na posadę

lekarza naczelnego

(specjalistę chirurga wzgl. chorób kobiecych) i kierownika Zakładu przyrodo-leczniczego Kasy Chorych.

Wymagane kwalifikacje:

1. dyplom upoważniający do wykonywania praktyki w Polsce
2. dowód obywatelstwa Polskiego
3. dokładne obeznanie z aparatami przyrodo-leczniczemi
4. referencje z dotychczasowej działalności
5. doświadczenia w sprawach administracyjnych.

Podania wraz curiculum vitae należy wnosić do dnia **15-go października rb.** do Zarządu Powiatowej Kasy Chorych w Wąbrzeźnie. Warunki płacy według umowy. (23549

(—) **Milanowski**, dyrektor (—) **Szczuka**, przewodniczący

Konkurs.

Przy Magistracie m. Bydgoszczy wakuje posada

asesora magistrackiego

Wymagane ukończone studja prawnicze oraz znajomość ustawodawstwa b. dzielnicy pruskiej.

Pobory reguluje się wedle grupy VI pragmatyki państwowej plus 15% dodatku samorządowego.

Zgłoszenia z życiorysem poparte świadectwami należy składać najpóźniej **do dnia 31 października br.**

Magistrat miasta Bydgoszczy.

(—) Podoski, Radca miejski. (23622

Konkurs.

Przy Gazowni Miejskiej w Bydgoszczy wakuje posada

inżyniera - chemika.

Reflektanci na to stanowisko winni wykazać się dyplomem inżyniera-chemika oraz odpowiednią praktyką w dziedzinie gazownictwa.

Pobory wedle grupy VIII względnie VII pragmatyki państwowej wraz z 15% dodatkiem komunalnym.

Oferty z dołączeniem życiorysu poparte świadectwami należy nadsyłać do Magistratu miasta Bydgoszczy **do dnia 31 października 1927 r.**

Magistrat miasta Bydgoszczy.

(—) Podoski, Radca miejski. (23620

Pomocnik

młodszy, dzielny ekspedjent, **potrzebny** od 15. X. b. r. do mego **składu kolonjalnego i restauracji.** Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem wymaganej pensji przy wolnym stole i stancji skierować do firmy

STANISŁAW KUJAWIŃSKI, BARCIN

Założ. 1889, telefon 30. (23461

Poszukuje zaraz lub od 1. XI. dzielnego i dobrze polecanego

ekspedjenta

do **składu kolonjalnego i delikatesów.** Tylko pierwszorzędne siły będą uwzględnione. Zgłoszenia z podaniem pensji przy wolnym stole i stancji upraszam do Dziennika Bydgoskiego pod „75". (22878

Cena ogłoszeń: 20 groszy za wiersz szer. 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 50 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 90 gr., na dalszych stronach 75 gr. za wiersz szer. 76mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr., każde dalsze 10 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie zniżki upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Redaktor odpowiedzialny: Henryk Ryszewski w Bydgoszczy.